

Jaarrapportage 2020

Tekstuele toelichting

COLOFON

Jaarrapportage De Groenzoom Beheercombinatie De Groenzoom

STATUS
VERSIE
DATUM

DEFINITIEF
3.0
21-12-2020

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
INHOUDSOPGAVE	3
1 INLEIDING	5
Samenvattend 2020	6
Leeswijzer	7
2 OBJECTEN	8
2.1 Algemeen	8
2.2 Natuurtypen	12
2.3 Overig groen	29
2.4 Grassen	29
2.5 Beplanting	29
2.6 Water en oevers	30
2.7 Infrastructuur	30
2.8 Terreinmeubilair	30
2.9 Civiele kunstwerken	30
2.10 Schoon	31
3 PROCESSEN	32
3.1 Procesmanagement	32
3.2 Technisch management	36
3.3 Omgevingsmanagement	38
3.4 Organisatiemanagement	43
BIJLAGEN	45

1 INLEIDING

De natuur als buur, lokaal en betrokken:

- *Ontwikkelen van de karakteristieke natuurwaarden voor dit gebied in een herkenbaar cultuurlandschap;*
- *Recreatief gebruik door de regio in uiteenlopende vormen faciliteren en stimuleren;*
- *Medewerkers (met een afstand tot de arbeidsmarkt) uit de omgeving kansen bieden zich persoonlijk te ontwikkelen;*
- *Lokale betrokkenheid stimuleren door samenwerking met partners uit de omgeving.*

Bovenstaande speerpunten zijn de aanvang van het Mission Statement dat Beheercombinatie De Groenzoom na opdrachtverlening heeft opgesteld. Ook in het vijfde jaar waarin wij De Groenzoom beheren zijn dit de speerpunten geweest waar wij samen met de omgeving de handen voor uit de mouwen hebben gestoken.

In deze beschrijvende jaarrapportage leest u meer over het beheer in 2020 en geven wij een doorkijk naar komend jaar. De behaalde resultaten in 2020 zijn getoetst aan de bij aanvang van het contract gestelde eisen. Daarbij maken we duidelijk wat beter had gekund en waar nog kansen liggen. Dit geeft de gemeenten de mogelijkheid te beoordelen in hoeverre aan de eisen is voldaan.

2020 was betreffende gebruik en gastheerschap van De Groenzoom een raar jaar. Incidentele drukte aan het begin van het jaar door het bezoek van enkele flamingo's, structurelere toename van het gebruik in voorjaar en zomer als gevolg van COVID19. Daarentegen waren onze mogelijkheden als Beheercombinatie De Groenzoom beperkt. Geen natuurwandelingen, compostdag en natuurwerkdag, terughoudend met afspraken en overleggen. Door de communicatie via website / social media te intensiveren hebben we geprobeerd iedereen te wijzen op het belang van regelgeving over COVID19. Tevens hebben we deze kanalen gebruikt om mensen te informeren over wat groeit, bloeit en speelt in De Groenzoom.

Dat wat groeit en bloeit is dit jaar intensiever gemonitord. Daarmee hebben we een goed beeld gekregen hoe de flora zich in het gebied heeft ontwikkeld. Fauna is op gelijke wijze geteld als voorgaande jaren. Het aantal waargenomen (doel)soorten neemt toe, al zijn er ook soorten die een dalende trend laten zien. Door de verdere verstedelijking (industrie, woonwijken, ruimte voor ruimte woningen) en ontwikkeling van beplantingen neemt de kwaliteit van de broedomstandigheden voor weidevogels bijvoorbeeld af. In deze rapportage analyseren we deze trends en stellen maatregelen voor om verder te stimuleren of ongewenste trends te keren.

Als Beheercombinatie De Groenzoom zijn wij zeer enthousiast over het gebied. We weten er inmiddels letterlijk goed de weg en hebben de betrokkenheid van de omgeving bij het gebied zien groeien. Wij willen graag de ingeslagen weg continueren en ontwikkelingen die in gang gezet zijn brengen tot het gewenste eindbeeld. Wij zien uitdagingen om verbeteringen door te voeren om de biodiversiteit te vergroten en levensvatbare populaties een plek te bieden evenals verantwoord en betrokken recreatief gebruik te stimuleren. Daar werken wij graag samen met de omgeving aan verder.

Afbeeldingen opgenomen in deze rapportage zijn van © Cor Noorman, tenzij anders vermeld.

SAMENVATTEND 2020

Na in 2016 het gebied te hebben leren kennen en in 2017 in te hebben ingezet op het leren kennen van de omgeving en het vergroten van de betrokkenheid, zijn in 2018 diverse eenmalige maatregelen opgepakt. Door deze maatregelen is de ruimtelijke kwaliteit en diversiteit in het gebied verder toegenomen. In 2019 is het verder uitdragen van het gebied gestart, dat onder andere, door diverse activiteiten in het gebied vorm heeft gekregen. In 2020 hebben we ons gericht op het verzamelen van informatie benodigd voor de beoordeling van de gestelde doelen.

Beheer en onderhoud

De diverse natuurtypen ontwikkelen zich ieder op zijn eigen wijze. In algemene zin gaat dit naar tevredenheid. Bijzonderheden en aandachtspunten zijn onderstaand toegelicht.

Voor de weidevogels was 2020 een (zeer) slecht jaar. Het aantal broedparen in de Bergboezem nam na een aanzienlijke daling door waarschijnlijk omgevingsfactoren (aanbouw industriebebouwing) in 2020 wel toe. De zeer droge omstandigheden in maart / mei resulteerde echter in slechte broedresultaten. Weidevogels stelde het broeden uit en legfels die wel tot stand kwamen werden vroegtijdig verlaten. Op natte plekken zoals de plasdras en de oeverzones werden grote groepen grutto's en tureluurs waargenomen. Dit was helaas een landelijk beeld waardoor dit een historisch slecht weidevogeljaar wordt genoemd.

In 2020 is extra ingezet op de inventarisatie van flora in De Groenzoom. Met medewerking van een stagiair is alle vegetatie in De Groenzoom gedurende het jaar 5 keer bekeken op zoek naar doelsoorten en waardplanten voor vlinders. Dit heeft geresulteerd in veel informatie over de mate waarin doelsoorten al dan niet aanwezig zijn en de verspreiding van deze doelsoorten in het gebied. De resultaten laten een divers beeld zien. Algemene soorten komen verspreid over het hele gebied voor. Kritische soorten vinden we al wel in bepaalde deelgebieden, maar ontbreken nog in andere delen van De Groenzoom. Andere soorten ontbreken nog. Door zaden van soorten vanuit het ene deelgebied uit te spreiden in een ander deelgebied proberen we de verspreiding van soorten te stimuleren. Ook door delen in het voorjaar niet te beweiden hebben kruiden meer kans gekregen tot bloei te komen en zich te verspreiden.

Het aantal waargenomen doelsoorten vlinders is gelijk gebleven. Een eerste incidentele waarneming van het oranjetipje biedt kansen om ook deze soort zich te laten vestigen in De Groenzoom. Om dat te realiseren in populaties vlinders te vergroten zetten we sterker in op het stimuleren van waardplanten van zowel het oranjetipje als andere vlinders.

Evenals in 2019 is in 2020 een deel van het glanshaverhooiland gemaaid voor 15 juni. Hierover heeft voorafgaand afstemming plaats gevonden met het gebruikersplatform en leden van Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker. Daarnaast is via (social) media aandacht besteed aan de werkzaamheden en zijn borden geplaatst om nut en noodzaak van de werkzaamheden toe te lichten.

Betrokkenheid

De beheercombinatie zag het recreatief gebruik van De Groenzoom in corona-tijden toenemen. Men gebruikte De Groenzoom meer als mogelijkheid voor het maken van een ommetje, maar ook activiteiten als kanoën, subben en vissen zagen wij toenemen. Waar mogelijk faciliteren we deze activiteiten. Daarnaast stemmen we onze werkzaamheden erop af, bijvoorbeeld door meer zwerfafvalbeheersing op vislocaties omdat blijkt dat vissers helaas meer zwerfafval achterlaten.

De mogelijkheden om met groepen activiteiten in het gebied te ondernemen werden door COVID-19 sterk beperkt. De beheercombinatie heeft er voor gekozen terughoudend te zijn met afspraken in grotere groepen als dit niet noodzakelijk was. Als alternatief is meer ingezet op het verstrekken van informatie via onze website en social media.

De samenwerking met het gebruikersplatform verloopt goed. Zowel gevraagd als ongevraagd voorziet zij de beheercombinatie van nuttige adviezen. Ook vragen en verzoeken vanuit bezoekers geven ons input om in samenspraak met de gemeenten De Groenzoom verder te verbeteren. Bezoekers waardeerden hun bezoek aan De Groenzoom in onze enquête met een 8.2 (220 respondenten).

Duurzaamheid

Belangrijk duurzaamheidsaspect zijn de kringlopen. Gras dat we maaien wordt zoveel mogelijk verwerkt en benut in de omgeving. In 2020 is intensiever met lokale agrariers samen gewerkt om gras en kruiden een nuttige bestemming te geven. Daarnaast is maaisel gecomposteerd, gedeeltelijk in eigen beheer. Jaarlijks proberen we dit weer een stap verder te brengen, zodat reststoffen steeds meer waarde krijgen.

Organisatie

Beheercombinatie De Groenzoom werkt met een vast team. De organisatie heeft in 2020 geen wijzigingen ondergaan.

LEESWIJZER

Beheercombinatie De Groenzoom verzorgt sinds begin 2016 het beheer van De Groenzoom in opdracht van de gemeenten Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp. Wij informeren jaarlijks graag alle betrokkenen over de ontwikkelingen in De Groenzoom. Op de eerste plaats betreft dit zowel de bestuurlijke als ambtelijke betrokken opdrachtgevers, die de taak hebben de ontwikkelingen in De Groenzoom op de voet te volgen en te controleren of wij onze afspraken na komen. Ten tweede de betrokkenen uit de omgeving verenigd in het gebruikersplatform, maar ook de lokale verenigingen, vrijwilligers en omwonenden. Doelstelling is u te informeren zodat draagvlak en betrokkenheid toeneemt.

Om alle betrokkenen volledig te informeren bestaat het jaarrapport uit twee delen:

- eisen-rapport, waarin per voor deze contractperiode relevante eis in het contract bondig de resultaten van 2020 zijn beoordeeld en vooruit gekeken is naar 2021 en verder. De logboeken die de Beheercombinatie gedurende het jaar bijhoudt ondersteunen dit eisen-jaarrapport. Op basis van dit deel van het jaarrapport toetst de opdrachtgever of aan de eisen is voldaan. Dit deel is ter toetsing door de opdrachtgever.
- beschrijvend-rapport, waarin de bevindingen van Beheercombinatie De Groenzoom gedurende 2020 zijn toegelicht inclusief afwijkingen en bijzonderheden. Dit document is een nadere toelichting op het eisen-rapport en brengt voor alle betrokkenen de ontwikkelingen in De Groenzoom in beeld.

In dit beschrijvend jaarrapport zijn de volgende onderdelen opgenomen:

- objecten: voor alle aanwezige elementen in De Groenzoom waarvoor de Beheercombinatie verantwoordelijk is, zijn achtereenvolgens de eisen, waarnemingen en ontwikkelingen beschreven.
- processen: de Beheercombinatie heeft diverse taken. Zowel richting opdrachtgever, betrokkenen, beheerproces als interne organisatie zijn afspraken gemaakt die uitgevoerd en aangestuurd moeten worden. Het jaarrapport geeft inzicht in de ontwikkelingen op deze gebieden.

2 OBJECTEN

Met de objecten worden alle fysieke, in het gebied, aanwezige elementen die vallen onder het beheer van Beheercombinatie De Groenzoom bedoeld. In deze jaarrapportage zijn de gestelde eisen opgenomen. Vervolgens zijn de waarnemingen en ontwikkelingen beschreven. Op basis daarvan zijn voorstellen gedaan om het beheer de komende jaren verder vorm te geven. Allereerst is een algemene inleiding opgenomen.

2.1 ALGEMEEN

Per object is / groep objecten zijn het uitgevoerde onderhoud en de behaalde resultaten beschreven. Dit is afgezet tegen de te behalen doelstellingen en gestelde eisen. Per object is daarvoor de onderstaande tabel gebruikt:

Contracteis	Contracteis
Beoordeling 2020	Resultaten metingen en bevindingen
Uitgevoerd beheer	Uitgevoerde werkzaamheden incl. verpachtingen
Benodigd beheer	Doorkijk, wat gaat de Beheercombinatie De Groenzoom doen om eis te realiseren

Het uitgangspunt is het beheerplan waarin maatregelen en eisen zijn beschreven. Indien is afgeweken van het beheerplan, is een nadere toelichting opgenomen. De resultaten van het beheer geven inzicht in de ontwikkeling van natuurtypen en het behalen van de gestelde (beeldkwaliteits)eisen. Deze gegevens komen voort uit frequente veldbezoeken ter beoordeling van de ontwikkeling van de natuurtypen, wekelijkse beoordeling tijdens rondgangen van de beheerder en twee kwaliteitsmetingen van de beeldkwaliteit in juli en oktober 2020. Zowel de beoordeling voor 2020 als het gevoerde beheer geven input om het beheer in 2021 uit te voeren en mogelijk verbeteringen door te voeren.

Algemene aandachtspunten

Enkele algemene aandachtspunten en constatering hebben betrekking op de gehele Groenzoom. Deze zijn bij het beoordelen van de resultaten van 2020 wel van belang.

Ganzen

In de zomer (juli) verblijven in Nederland (zo goed als) alleen ganzen die hier ook broeden. Het overgrote deel van deze in Nederland broedende vogels voltooien hun jaarcyclus in of nabij hun broedgebied. Deze ganzen noemen we overzomerende of zomerganzen. In de winter vullen veel grotere aantallen ganzen uit de broedgebieden in het Arctische gebied de zomerganzen in Nederland aan.

In 2016, 2017, 2018, 2019 en 2020 heeft beheerder Cor Noorman een telling uitgevoerd van de zomerganzen. Deze vindt landelijk plaats op de derde zaterdag van juli. De telling zomerganzen volgt een gestandaardiseerde methode volgens Protocol zomertelling ganzen, april 2012. De resultaten van de afgelopen vijf jaar zijn:

Jaar/soort	Grauwe gans	Kolgans	Brand-gans	Gr. Can. Gans	Nijlgans	Indische gans	Overige	Totaal
16-7-2016	821	0	0	484	26	0	29	1360
15-7-2017	1259	0	0	1016	60	0	38	2373
21-7-2018	1311	0	2	1295	144	0	53	2805
20-7-2019	521	0	0	631	110	0	46	1308
18-7-2020	940	0	6	957	109	0	49	2061

De ganzen beïnvloeden op uiteenlopende wijze zowel de ontwikkeling van flora als de populaties van uiteenlopende soorten fauna in De Groenzoom. Door de toename van het aantal ganzen in de periode 2016-2018 nam deze invloed toe. Bijvoorbeeld door verstoring

van weidevogels, het afgrazen van rietvegetaties, bemesting van graslanden en bevuiling van wandel- en fietspaden.

In 2018 bleek het aantal zomerganzen in De Groenzoom ten opzichte van 2016 meer dan verdubbeld. In 2019 is besloten over te gaan op nestbehandeling van de zomerganzen. Nestbehandeling van zomerganzen houdt concreet in het schudden, prikken of verwijderen van de eieren dan wel het onderdompelen van de eieren in maaskiemolie. Doel is in alle gevallen het aantal ganzen terug te brengen naar een aanvaardbare populatie. Aanvankelijk was het plan om alle eieren te prikken. Vanwege praktische redenen is uiteindelijk gekozen voor het uit het nest verwijderen van alle eieren. Evenals in 2019 zijn door de beheerder en twee vrijwilligers in de periode begin april tot eind mei 2020 met een interval van ongeveer drie weken in totaal drie ronden nestbehandeling uitgevoerd. In totaal zijn 3293 eieren uit 570 nesten verwijderd. In 2021 voert de beheercombinatie op gelijke wijze de beheersing van ganzen uit.

Dit jaar zijn weer meer ganzen geteld dan vorig jaar. Opmerkelijk, want er zijn dit jaar tweemaal zoveel eieren uit flink meer nesten verwijderd. Er zou dus eerder een voortzettende neerwaartse trend te verwachten zijn. Hoewel wij echter elk jaar op dezelfde tellen, zijn de telomstandigheden die van invloed zijn op de telresultaten van jaar op jaar wisselend. Externe factoren (weersomstandigheden, bepaalde werkzaamheden en recreatiedruk) veroorzaken aantallenfluctuaties:

- De weersomstandigheden waren prima: droog, volop zon, weinig wind en een temperatuur van 21°C.
- In de Bergboezem was men druk doende met het schudden en wiersen van het gemaaid gras. Resultaat: vrijwel geen ganzen aanwezig, normaliter enkele honderden.
- Recreatiedruk: nog nooit eerder waren tijdens de telling zomerganzen zoveel recreanten in het gebied actief. Met name het relatief grote aantal vissers in het gebied viel op.

Als gevolg van al deze activiteiten was het steeds een komen gaan van (groepen) ganzen. Dit maakte deze telling tot de moeilijkste tot nu toe. Om externe factoren zoveel mogelijk uit te sluiten, is het van belang de tellingen over een flinke reeks van jaren te blijven continueren. Dan verkrijgen we een representatiever beeld.

Vlinders

Na vijf jaar beginnen tendensen in ontwikkelingen herkenbaar te worden. Onderstaande tabel geeft de waargenomen dagvlinders in De Groenzoom vanaf 2016 weer. Van diverse soorten zijn sinds 2016 meerdere waarnemingen op verschillende plekken gedaan (m). Daarnaast zijn soorten doorgegroeid van een incidentele waarneming (i) naar meerdere waarnemingen en hebben voor De Groenzoom zich nieuwe soorten (incidenteel) aangediend.

Het hooibeestje en boomblauwtje zijn in de periode 2016-2019 in enkele jaren wel en andere jaren niet incidenteel aangetroffen. In 2020 zijn beide incidenteel waargenomen. Algemeen kan worden gezegd dat door een gunstige ontwikkeling van de vegetatie steeds meer (doel)soorten een volwaardige populatie ontwikkelen in De Groenzoom. De hete zomers van 2018 en 2019 hebben wel hun weerslag op de omvang van de populaties van de diverse soorten.

Nieuwkomer in 2020 is het oranjetipje, waarvan zowel meerdere mannetjes als een vrouwtje werden gezien. De waarneming werd gedaan langs een door ruiters gebruikt pad dat middendoor een bosplantsoen loopt. Hier waren wel geschikte nectarplanten aanwezig, maar geen waardplanten (pinksterbloem, look-zonder-look). Een aantal dagen na de eerste waarneming zijn hier geen oranjetipjes meer gezien, ook niet elders in De Groenzoom. Redelijkerwijs mag worden aangenomen dat geen voortplanting plaats heeft kunnen vinden.

Dagvlinder	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Argusvlinder	m	m	m	m	m	
Bruin blauwtje	m	m	m	m	m	
Bruin zandoogje	m	m	m	m	m	
Dagpauwoog	m	m	m	m	m	
Geelsprietdikkopje	x	x	x	x	x	
Groot dikkopje	x	i	m	m	m	
Hooibeestje	x	i	i	x	i	
Icarusblauwtje	m	m	m	m	m	
Klein geaderd witje	m	m	m	m	m	
Klein koolwitje	m	m	m	m	m	
Kleine vos	m	m	m	m	m	
Kleine vuurvlinder	i	m	m	m	m	
Koevinkjed	x	x	x	x	x	
Oranjetipje	x	x	x	x	i	
Oranje zandoogje	x	x	x	x	x	
Zwartsprietdikkopje	i	m	m	m	m	
Totaal doelsoorten	10	12	12	11	13	
Atalanta	m	m	m	m	m	
Bont zandoogje	i	m	m	m	m	
Boomblauwtje	i	x	i	x	i	
Citroenvlinder	i	x	i	m	i	
Distelvlinder	m	m	m	m	m	
Gehakelde aurelia	i	i	i	m	m	
Groot koolwitje	m	m	m	m	m	
Landkaartje	i	m	m	m	m	
Oranje luzernevlinder	i	i	i	m	m	
Totaal	19	19	21	19	22	

Voor De Groenzoom zijn 16 doelsoorten geformuleerd. Drie soorten zijn nog niet in het gebied waargenomen:

- Van het Koevinkje zijn in de omgeving leefgebieden bekend. Zwervende exemplaren in de omgeving van De Groenzoom zijn op waarneming.nl de laatste 5 jaar zeer beperkt waargenomen. Door de ontwikkeling van de vegetatie verwachten we deze soort op termijn ook in De Groenzoom.
- Van het Oranje Zandoogje zijn geen volwaardige populaties in de directe omgeving bekend. Of het Oranje Zandoogje zich in De Groenzoom kan en zal vestigen is dan ook afwachten.
- De leefgebieden van het Geelsprietdikkopje treffen we vooral aan in Oost- en Zuid-Nederland. Deze soort zal zich naar alle waarschijnlijkheid niet vestigen in De Groenzoom.

Weidevogels

In de bergboezem is het beheer specifiek gericht op de weidevogels, onder andere door plas-dras en aangepast maaibeheer. In paragraaf 2.2.3 vindt u hierover alle informatie. Ook in de rest van De Groenzoom treffen we (broedende) weidevogels aan. De in 2020 door de beheerder waargenomen nesten ziet u op bijgevoegde kaart.

Het beheer van de weides is erop gericht de kruidenrijkdom te vergroten. Dit biedt op termijn meer voedsel voor met name de weidevogelkuikens. We maaien op enkele locaties onder strikte voorwaarden voor 15 juni (par. 2.2.4) om dit te bereiken. Het overgrote deel van de vegetatie maait de beheercombinatie echter pas na het broedseizoen om het verstoren van weidevogels te voorkomen.

Wij zien echter ook diverse belemmeringen voor de weidevogels in De Groenzoom:

- De laanbomen op de kades komen tot ontwikkeling. Deze bieden een perfecte uitkijkpost voor predatoren op de weilanden waar de weidevogels broeden. Hierdoor neemt predatie door vogels komende jaren naar verwachting toe. Ook de predatie door bijvoorbeeld marterachtige is een aandachtspunt.
- Vanuit de aangrenzende wijken komen vogels (kraaiachtigen, meeuwen) het gebied in om hun kostje bij elkaar te zoeken. Weidevogeleieren en -kuikens zijn een geliefde lekkernij.
- Nattere percelen zouden weidevogels meer mogelijkheden geven voedsel te vinden. De waterstanden kunnen in het voorjaar verder opgetrokken worden. Dit remt ook de grasgroei en komt daarmee de ontwikkeling van kruiden ten goede.

Binnen de mogelijkheden die De Groenzoom nu en in de toekomst biedt krijgen weidevogels alle mogelijkheden hun kroost groot te brengen. Hierin trekken we gelijk op met het vergroten van de kruidenrijkdom en het verbeteren van de omstandigheden voor vlinders en andere insecten. Weidevogels zijn daarbij gelijkwaardig aan de overige doelen in het gebied en hebben profijt van het gevoerde beheer.

De beheercombinatie ziet op dit moment geen meerwaarde in aanvullende inrichtingsmaatregelen voor weidevogels in De Groenzoom (excl. Bergboezem). Betreffende vernatting zijn wij samen met gemeenten en gebruikersplatform in overleg met Hoogheemraadschap van Delfland.

Muskusrat

In het voorjaar van 2019 is een muskusrat waargenomen in De Groenzoom. In het laatste kwartaal van 2019 is daarom de beheersing van muskusratten opgepakt door het hoogheemraadschap. In 2020 is dit voortgezet. De muskusrattenbestrijder van het hoogheemraadschap controleert daarom alle watergangen – groot en klein – op de aanwezigheid van deze schadelijke exoot. Indien noodzakelijk vindt het vangen het hele jaar plaats, dus ook in het broedseizoen. De beheercombinatie heeft hierover nadere afspraken, zodat verstoring tot een minimum is beperkt. Eind 2020 ontvangt de beheercombinatie een vangstoverzicht en vernemen we welke maatregelen eventueel in 2021 nog nodig zijn.

Water

Zowel waterkwantiteit als waterkwaliteit zijn belangrijk voor de natuurwaarden in De Groenzoom. Als beheercombinatie hebben wij daar direct weinig invloed op. Tijdens overleggen in het veld bekijken we samen wat binnen de kaders van het Hoogheemraadschap mogelijk is. Zo wordt binnen de kaders maatwerk geleverd.

Daarnaast hebben we overleg over de kaders, zodat die afgestemd worden op de doelen van De Groenzoom. Daarbij zijn de doelen van Hoogheemraadschap van Delfland zoals veiligheid en volksgezondheid uiteraard uiteindelijk bepalend. Zowel betreffende de waterstanden (kwantiteit) als het in laten van (gebiedsvreemd) water (kwaliteit) lopen gespreken over de mogelijkheden.

2.2 NATUURTYPEN

2.2.1 Moeras

Contracteis moeras

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling moeras	Helofyten	Waarvan overjarig	Struweel
Goed	≥ 70%	≥ 50%	≤ 10%
Matig	≥ 40%	≥ 30%	≤ 10%
Slecht	Indien niet aan goed of matig wordt voldaan		

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**

Beoordeling moeras

Kwaliteitsindicatoren bepalen de kwaliteit van het natuurtype. Voor moeras zijn de volgende kwalificerende structuurelementen te onderscheiden:

Kwalificerende structuurelementen
overjarig riet
begroeiing met helofyten (riet, biezen, gele lis en zegge soorten)
begroeiing met struweel
open water

Een beoordeling in oktober 2020 laat zien dat riet / lisdodde 36% bedekt en pitrus 15%. Van het riet is circa 25% overjarig, de pitrus is geheel overjarig. Het percentage helofyten (excl. pitrus) **voldoet niet**, indien pitrus wel wordt meegeteld wordt wel voldaan. Struweel komt op een klein oppervlak in de centrale plas en op de eilandjes achter de roofvogelboerderij voor (< 4%). Daarnaast staan verspreid solitaire wilgen, bewust behouden als zangpost. De bedekking met struweel **voldoet**. Het doel betreffende overjarig is met name riet, dat als broedgebied voor diverse rietvogels fungeert. Door maai-beheer is geen 30% overjarig riet aanwezig, dat **voldoet niet**.

Uitgevoerd beheer

<i>Beheermaatregel</i>	In winterperiode 2019 / 2020 is 1/3 van de vegetatie gemaaid. Tevens zijn wilgen getrokken in de moerasvegetatie om struweelvorming te beperken.
<i>Periode</i>	Maaien in periode november - februari
<i>Vrijgekomen materiaal</i>	Afvoeren: composteren

Ontwikkeling moeras 2020

In de winterperiodes 2019/2020 is 1/3de gemaaid. Ook in 2020/2021 voor 1/3de van de moerasvegetatie plaats. Hiervoor is een zonering gemaakt, zodat we verspreid door het gebied jaarlijks een deel maaien. Hiermee voorkomen we verdere successie, ontstaan verschillende biotopen en bevorderen we verdere ontwikkeling door uitstoelen van riet en helofyten. Alle vegetatie is na de werkzaamheden in 2020/2021 1 keer gemaaid.

Ook in het najaar van 2020 (evenals 2018 en 2019) verwijderen we wilgenopschot gedeeltelijk. Her en der blijven exemplaren staan als zangpost en nestgelegenheid. De verwijderde wilgentenen gebruiken we onder andere in de takkenrillen in De Groenzoom.

Eind juni 2018 zijn twee oeverstroken grenzend aan beweide kruidenrijke graslanden uitgerasterd. Gebleken is dat door vertrapping en beweiding de vegetatie in deze oeverzones niet naar wens is ontwikkeld. Door de oever uit te rasteren, onderzoeken we of vegetatieontwikkeling wel plaats vindt. Bij de beoordeling in 2020 (week 33) bleek riet zich nog nauwelijks te ontwikkelen. Wel komt zwanenbloem steeds meer tot ontwikkeling, vooral langs de oever van pachtperceel 4.02.A (blauwe punt kaartje vorige pagina).

Benodigd beheer moeras 2021

In 2020-2021 maait de Beheercombinatie wederom ongeveer één derde van de moerasvegetatie. Dit gebeurt op basis van de vastgestelde zonering, zodat gespreid over het gebied verschillende biotopen ontstaan.

Uitrasteren blijkt (beperkt) nut te hebben, het is een maatregel van de lange adem. In 2021 rastert de beheercombinatie op één of twee locaties in het zuidelijk deel een oeverstrook uit (paarse punt kaartje), om ook daar te zien of de ontwikkeling van riet en helofyten gestimuleerd kan worden. Dit betreft een ander peilgebied waar waterstanden ook op andere wijze fluctueren.

2.2.2 Bloemrijke dijk

Contracteis bloemrijke dijk

Kwaliteitsbepaling van het natuurstype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling bloemrijke dijk	
goed	Indien 15 of meer kwalificerende soorten voorkomen, waarvan tenminste 9 op >15% van de oppervlakte van het beheertype.
matig	Indien 8-14 kwalificerende soorten voorkomen of indien meer soorten voorkomen, maar niet aan de eisen van klasse goed voldaan wordt.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**.

Beoordeling bloemrijke dijk

Kwalificerende soorten		Aantal vlakken						Percentage					
Gehele groenzoom excl. Klapwijkse Knoop		16	17	18	19	20	21	16	17	18	19	20	21
planten	- Kamgras	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Veldgerst	-	-	-	-	5		-	-	-	-	3,0%	
	- Knolboterbloem	-	-	-	-	1		-	-	-	-	0,6%	
	- Pastinaak	-	-	-	-	23		-	-	-	-	13,6%	
	- Fluitenkruid	-	-	-	-	101		-	-	-	-	59,8%	
	- Madeliefje	-	-	-	-	80		-	-	-	-	47,3%	
	- Gewoon duizendblad	-	-	-	-	33		-	-	-	-	19,5%	
	- Gewone berenklauw	-	-	-	-	56		-	-	-	-	33,1%	
	- Cichorei	-	-	-	-	11		-	-	-	-	6,5%	
	- Knoopkruid	-	-	-	-	21		-	-	-	-	12,4%	
dagvlinders	- Klein koolwitje	28	20	47	28	56		16,8%	12%	30,1%	16,8%	33,6%	
	- Klein geaderd witje	19	13	38	9	39		11,4%	7,8%	24,4%	5,4%	23,1%	
	- Kleine vuurvinder	-	2	24	4	14		-	1,2%	15,4%	2,6%	8,3%	
	- Hooibeestje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Icarusblauwtje	1	10	15	11	23		0,6%	6%	9,6%	6,6%	13,6%	
	- Bruin zandoogje	1	9	31	42	49		0,6%	5,4%	19,9%	25,2%	29%	
	- Koevinkje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Dagpauwoog	15	28	37	21	20		9,0%	16,8%	23,7%	12,6%	11,8%	
	- Zwartspriddikkopje	-	2	2	2	-		-	1,2%	1,2%	1,2%	-	
	- Geelspriddikkopje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Oranje zandoogje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Argusvlinder	9	12	13	6	10		5,4%	7,2%	8,3%	3,8%	5,9%	
	- Bruin blauwtje	1	5	8	19	38		0,6%	3%	5,1%	11,4%	22,5%	
	- Groot dikkopje	-	-	4	2	10		-	-	2,6%	1,2%	5,9%	
	- Kleine vos	21	25	23	17	38		12,6%	15%	14,7%	10,2%	22,5%	
broedvogels	- Graspieper	2	1	1	1	-		1,2%	0,6%	0,6%	0,6%	-	
	- Kievit	3	6	1	-	2		1,8%	3,6%	0,6%	-	1,2%	
	- Scholekster	5	3	-	1	2		3,0%	1,8%	-	0,6%	1,2%	

In 2020 zijn in totaal 21 kwalificerende soorten waargenomen, waarvan 10 in >15% van het gebied. Dit **voldoet** aan de contracteis matig voor bloemrijke dijk.

De planten fluitenkruid, madeliefje en gewone berenklauw zijn algemeen aanwezig. Cichorei, pastinaak en knoopkruid treffen we met name aan op de westelijke Bergboezemdijk (zijde Oude Leede) en op de dijken in de Oostmeerpolder. Door uitstrooien van zaden uit het gebied in het noordelijk deel van De Groenzoom stimuleert

de beheercombinatie verspreiding komende jaren. Kamgras, veldgerst en knolboterbloem komen niet tot nauwelijks voor.

Kamgras is vooral een soort van beweide percelen. Op de beweide dijken zou deze op termijn voor kunnen komen. Veldgerst is in het gebied aanwezig (glanshaverhooiland deelgebied 1). Als dit zich niet zelf verspreid is uitzaai vanuit dat gebied in De Groenzoom een mogelijkheid. Knolboterbloem is aanwezig, waarschijnlijk in lage aantallen, echter is dit lastig te detecteren te opzichte van andere boterbloemen. Aantal waarnemingen is beperkt.

De vlinders klein koolwitje, klein geaderd witje, de dagpauwoog en de kleine vos zijn de afgelopen vijf jaar structureel waargenomen op de bloemrijke dijken. Het icarusblauwtje, bruin zandoogje en bruin blauwtje hebben zich gedurende deze vijf jaar gevestigd. In 2016 waren hun aantallen nog laag, in 2020 zijn deze soorten verspreid door het gebied aanwezig. Kleine vuurvlinder, argusvlinder en groot dikkopje zijn in lage aantallen aangetroffen, wat afgelopen jaren ook gold voor het zwartsprietdikkopje (in 2020 niet aangetroffen).

Als een doelsoort in 2020 is waargenomen, zijn de waarnemingen veelal gespreid over de verschillende deelgebieden. Uitzondering vormt het Bruin zandoogje, dat uitsluitend op de kades Bergboezem en in de Klapwijkse Knoop is aangetroffen. In deelgebied 4 zijn overigens ook vele exemplaren waargenomen, maar enkel in de glanshaverhooilanden, kruidenrijke graslanden en in de ruw-gras vegetatie op de kades.

Kwalificerende soorten								
Klapwijkse Knoop	2018	2018	2019	2019	2020	2020	2021	2021
- Kleine koolwitje	1	9,1%	3	27,3%	3	27,3%		
- Klein geaderd witje	1	9,1%	5	45,5%	3	27,3%		
- Kleine vuurvlinder	-	-	2	18,2%	-	-		
- Hooibeestje	1	9,1%	-	-	-	-		
- Icarusblauwtje	3	27,3%	6	54,5%	-	-		
- Bruin zandoogje	6	54,5%	5	45,5%	5	45,5%		
- Koevinkje	-	-	-	-	-	-		
- Dagpauwoog	2	18,2%	3	27,3%	4	36,4%		
- Zwartsprietdikkopje	6	54,5%	1	9,1%	2	9,1%		
- Geelsprietdikkopje	-	-	-	-	-	-		
- Oranje zandoogje	-	-	-	-	-	-		
- Argusvlinder	1	9,1%	2	18,2%	1	9,1%		
- Bruin blauwtje	5	45,5%	6	54,5%	7	63,6%		
- Groot dikkopje	2	18,2%	4	36,4%	2	18,2%		
- Kleine vos	3	27,3%	1	9,1%	1	9,1%		

In 2020 is de schrale vegetatie in de Klapwijkse Knoop toegevoegd aan het areaal bloemrijke dijk (blauw omcirkeld onderstaand). Uit 2016 en 2017 zijn waarnemingen van diverse vlindersoorten bekend, vanaf 2018 is dit officieel bijgehouden. Het beheer (maaïen en afvoeren) voeren wij ook daar nu uit, vergelijkbaar met de overige bloemrijke dijken.

Eind 2019 is een deel van dit gebied in samenspraak met Natuur- en Milieuwerkgroep Pijnacker heringericht. Een deel van de vegetatie waarin de vlinders zijn aangetroffen is hiermee (tijdelijk) niet aanwezig.

Uitgevoerd beheer bloemrijke dijk
Beheermaatregel

Gedeeltelijke beweiding door schapen, 2.000 tot 2.500 graasdagen / hectare / jaar, gedeeltelijk (sinus)maaibeheer

<i>Periode</i>	Tussen juni / december
<i>Vrijgekomen materiaal</i>	Maaisel afgevoerd naar compostering

Ontwikkeling bloemrijke dijk 2020

De vegetatieontwikkeling op de bloemrijke dijken gaat gestaag. Een drietal dijken en enkele kleine percelen (rood omcirkeld op onderstaand kaartje) zijn gedurende het jaar beweid door schapen. Hiervoor is samengewerkt met twee pachters. De overige bloemrijke dijken zijn twee keer gemaaid, gedeeltelijk in samenwerking met lokale agrariërs die het maaisel als veevoer gebruiken.

Om op de bloemrijke dijken rond de Bergboezem een te dichte vegetatie te voorkomen is enerzijds ingezet op extra beweiding. Daartoe is tijdig gestart met beweiding. Vervolgens is evenals in 2018 en 2019 een deel van de vegetatie gemaaid en is dit maaisel afgevoerd. Deze maaibeurt heeft medio juli plaats gevonden. Voorafgaand krijgen kruiden de kans zaad te zetten. Nadien houden we een korte vegetatie door (na)beweiding in stand, waardoor voldoende licht aanwezig is zodat kruidenzaden kunnen kiemen.

In het voorjaar is de dijk nabij molen De Valk uitgerasterd (paars omcirkeld op onderstaand kaartje). Hier is tot medio juli niet beweid of gemaaid. De kruiden zoals knooppkruid die hier stonden hebben zo tot volle bloei kunnen komen en zich kunnen uitzaaien.

Op de oostelijke dijk (zijde industrie) groeien veel meer distels en minder ruige grassen. De distels zijn geklepeld voordat deze in bloei kwamen. De vegetatie op de dijk is minder divers als op de westelijke dijk. De oever van de bypass van de oostelijke dijk is al wel zeer waardevol. Hier groeien onder andere wilde bertram, grote ratelaar, moerasspirea, heeblaadjes en grote kattenstaart.

Het aandeel distels op de Ruyvense vaart is toegenomen, een aanzienlijk deel van de dijk bleek in 2019 begroeid met distels. Daarom zijn in 2020 na beweiding de distels meerdere keren geklepeld. Doel is de bezetting met distels terug te dringen, zodat ook andere kruiden zich kunnen ontwikkelen.

Benodigd beheer bloemrijke dijk 2021

Vanwege de dichte bezetting met distels van de dijk van de Ruyvense vaart vinden evenals in 2020 intensievere klepelwerkzaamheden plaats in 2021. Bij voorkeur vinden deze werkzaamheden direct na de bloei plaats, zodat de distels niet gaan zaaien. Hiermee dringen we de bezetting terug. Tevens maakt dit de noodzakelijke inspectie door het hoogheemraadschap mogelijk.

De beweiding van de kades van de Bergboezem blijft jaarlijks onvoldoende om de overmatige grasgroei in toom te houden. Daarom is drie jaar achtereen gedeeltelijk gemaaid. Ook in 2021 zijn wij voornemens de dijken rondom de Bergboezem te maaien. Ook beoordelen we wederom of het uitrasteren in het voorjaar zinvol is, zodat kruiden tot volle wasdom kunnen komen en zich kunnen uitzaaien.

2.2.3 Vochtig weidevogelgrasland

Contracteis vochtig weidevogelgrasland

Kwaliteitsbepaling vochtig weidevogelgrasland	
goed	indien meer dan 60 broedparen per 100 ha van de kwalificerende soorten voorkomen met een Bruto Territoriaal Succes (BTS) $\geq 50\%$
matig	indien 45 – 60 broedparen per 100 ha van de kwalificerende soorten voorkomen met een Bruto Territoriaal Succes (BTS) $\geq 50\%$
slecht	indien 35 – 45 broedparen per 100 ha van de kwalificerende soorten voorkomen of met een Bruto Territoriaal Succes (BTS) $\leq 50\%$

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **goed**.

Beoordeling vochtig weidevogelgrasland

Kwalificerende soorten		Aantal broedparen						% BTS					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Weidevogels	- gele kwikstaart	7	14	10	7	16		-	-	-	-	-	
	- graspieper	0	1	0	0	0		-	-	-	-	-	
	- grutto	30	28	31	23	35		23/77%	22/79%	27/87%	16/69%	8/23%	
	- krakeend	0	3	6	6	4		-	-	-	-	-	
	- kuifeend	0	2	8	3	4		-	-	-	-	-	
	- slobbeend	2	0	3	2	2		-	-	-	-	-	
	- tureluur	15	20	15	8	8		12/80%	16/80%	10/67%	6/75%	4/50%	
	- veldleeuwerik	12	12	7	9	5		-	-	-	-	-	
	- watersnip	0	0	0	0	0		-	-	-	-	-	
	- wintertaling	0	0	0	0	0		-	-	-	-	-	
	- wulp	0	0	0	0	0		-	-	-	-	-	
	- zomertaling	0	0	1	0	1		-	-	-	-	-	
	- Kievit	45	38	40	30	25		-	-	-	-	-	
	- scholekster	8	5	6	4	4		-	-	-	-	-	
Totaal aantal broedparen		119	127	127	92	104							

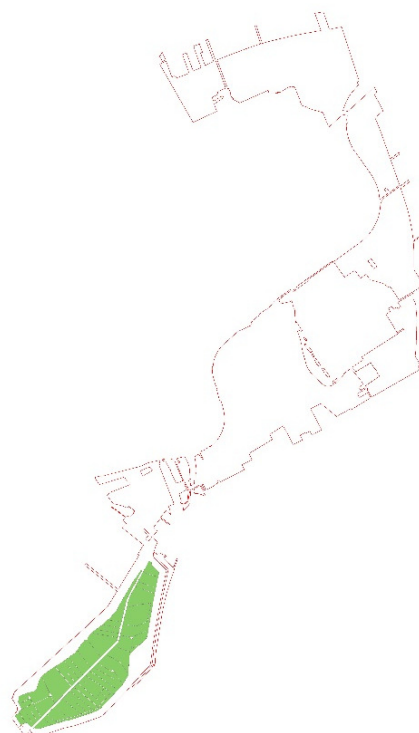
Oordeel vochtig weidevogelgrasland

In totaal hebben in 2020 104 broedparen van kwalificerende soorten gebroed in de Bergboezem (ca. 155 per 100 ha.). Het betreft 43 paren van de grutto en de tureluur samen. Het BTS van de grutto en de tureluur is gezamenlijk 28%. Het broedsucces van de grutto is 23%, van de tureluur 50%. Dit **voldoet niet** aan de vereiste kwaliteitsbepaling goed. Dit in tegenstelling tot de periode 2016-2019, waarin wel aan de gestelde kwaliteitsbepaling is voldaan. Navolgend is dit toegelicht.

Ontwikkeling vochtig weidevogelgrasland 2020

In 2020 is het aantal weidevogels ten opzichte van het voorgaande jaar weer gestegen, na een sterke afname in 2019. Het broedsucces is echter beduidend minder dan voorgaande jaren.

In het jaarrapport 2019 hebben wij enkele mogelijke oorzaken benoemd van de afname van het aantal broedparen. Het voorzichtige herstel in 2020 kan erop wijzen dat dit met name het gevolg was van eenmalige afwijkingen. De heiwerkzaamheden die in 2019 van januari tot begin mei voor overlast zorgden zijn dan als belangrijkste reden aan te wijzen. Ook kan als gevolg van COVID-19 de druk op het fietspad aan de zuidwestzijde zijn afgenomen, waardoor (geluids)overlast hiervan beperkt gebleven is. De recreatiedruk in de Bergboezem nam daarentegen sterk toe. Meerdere keren ontving de beheercombinatie meldingen dat mensen al dan niet met loslopende honden op de Boezemweg liepen.

Door aanpassingen aan molen 1 in het voorjaar van 2020 konden we plasdras beter sturen dan in voorgaande jaren. Hierdoor kon worden voorkomen dat – in tegenstelling tot voorgaande jaren – de plasdras volledig opdroogde. Wel was de oppervlakte plasdras bij met name molen 1 substantieel minder groot dan in voorgaande jaren en stond het water op de percelen aanmerkelijk lager. Of dit negatief of juist positief is, laat zich vooralsnog moeilijk duiden. De werkzaamheden aan en rondom de molentjes 2 en 3 zijn na het broedseizoen afgerond. De effecten hiervan zijn in 2021 voor het eerst zichtbaar.

De slechte broedresultaten tekenden zich al af rond begin mei. Als gevolg van de extreme droogte in maart en april droogden graslanden in rap tempo op en vormde zich een harde, voor weidevogelsnavels ondoordringbare bodemlaag. Bovendien vertrekken wormen – het stapelvoedsel – dan naar diepere grondlagen daar waar het nog voldoende vochtig is. Steeds meer grutto's verlieten voortijdig hun legsel om zich te verzamelen in plasdrasplekken, op slikranden in de kanoroute en in ondiepe wateren zoals onder andere de 'flamingoplas' in het moerasgebied in de Oostmeerpolder. Hier konden zij nog wel gemakkelijk aan voedsel komen. Zo hadden zich op 15 mei al 30 grutto's verzameld in de 'flamingoplas' en dit aantal was op 30 mei verdubbeld. Op 25 mei hadden zich 50 grutto's verzameld in de plasdras bij molen 1 in de Bergboezem, vier dagen later was dit aantal opgelopen tot 70 vogels. Eind mei verbleven in eerder genoemde natte plekken in De Groenzoom in totaal zo'n 150-200 grutto's. Normaliter verblijft het gros van de grutto's met hun (bijna) vliegvlugge jongen dan nog in de broedgebieden. De tureluur laat hetzelfde beeld zien. Op 7 mei verbleef een groep van 40 tureluurs in de plasdras bij molen 1 in de Bergboezem en op 18 mei was dit aantal al opgelopen tot zo'n 60 vogels. Ook uit andere delen van Nederland kwamen berichten dat weidevogels als gevolg van de extreme droogte in maart en april voortijdig hun legsels hadden verlaten.

Navolgend zijn enkele landelijke bevindingen opgenomen om de resultaten in De Groenzoom te plaatsen. Zes (natuur)organisaties in Friesland spreken in oktober van een historisch slecht jaar voor het broedsucces van weidevogels. Het relatieve broedsucces, het bruto territoriaal succes (BTS), was kleiner dan 40 procent. Het is voor het eerst sinds het begin van de alarmtellingen in 2013 dat de vogel zo slecht scoort. Dichterbij vernemen

wij ook vanuit Vockestaert dat het broedresultaat tegen valt. Op de eerste plaats door de droogte en het beperktere aanbod van insecten daardoor. Maar ook de grotere predatie dit jaar na een goed muizenjaar vorig jaar speelde mee. De uiteenlopende predatoren richten zich bij het ontbreken van muizen op de weidevogels en hun kuikens.

Naast de weersomstandigheden zijn enkele andere negatieve ontwikkelingen (rondom de Bergboezem) van invloed op het aantal en broedsucces van de weidevogels:

- Predatie: Evenals in voorgaande jaren zijn weer veel legsels verloren gegaan door predatie van eieren en kuikens. Dit blijkt onder andere uit de bevindingen van de vaste vogelringer die al vele jaren in de Bergboezem actief is. Er zijn diverse predatoren aan te wijzen die het gemunt hebben op eieren en / of kuikens: wezel, hermelijn, slechtvalk, bruine kiekendief, buizerd, zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw, zwarte kraai en kauw. Met name de grote groepen kauwen afkomstig uit de omliggende woonwijken en het nabijgelegen bedrijvenpark baren zorgen.
- Verruiging: Met name in het noordelijke deel van de Bergboezem treedt verruiging op met distels, ridderzuring en koolzaad/raapzaad. Dit heeft geen positieve invloed op de weidevogelstand. Met name Kievit en scholekster houden van een (langdurig) korte vegetatie om te nestelen. De grutto is wat dat betreft iets toleranter. De gele kwikstaart lijkt juist weer te profiteren van de verruiging. Meerder keren is waargenomen dat oudervogels met voedsel voor hun jongen tussen de ridderzuring zijn gegaan.
- Invloed bedrijventerrein: De ontwikkeling van het bedrijventerrein leidt tot meer verstoring. Tevens ontnemt de hoge bebouwing het ruime zicht van de weidevogels. De lichtvervuiling door openbare straatverlichting en verlichting van bedrijven is door de gemeenten Lansingerland op verzoek van het gebruikersplatform onderzocht. De gemeente dimt de straatverlichting. Ook met de bedrijven worden nadere afspraken gemaakt over de aanwezige verlichting die overmatig bleek te zijn.

In 2020 is extra ingezet op het maaien van ruigtekruiden. Grote distelvlakken zijn gemaaid en afgevoerd voordat deze in bloei kwamen. Halverwege juni en begin juli zijn alle percelen in twee perioden een eerste keer gemaaid. In augustus en september is een tweede keer gemaaid. Beweiding met paarden heeft als pilot plaats gevonden. De effecten van deze maatregelen gaan we in 2021 zien.

Benodigd beheer vochtig weidevogelgrasland 2021

Het beheer zetten we in samenwerking met de pachter in 2021 op gelijke wijze voortgezet.

2.2.4 Kruiden en faunairijk grasland

Contracteisen kruiden en faunairijk grasland

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling kruiden- en faunairijk grasland	
goed	indien minimaal 13 kwalificerende soorten voorkomen, waarvan tenminste 8 op >15% van de oppervlakte van het beheertype.
matig	indien 7-12 kwalificerende soorten voorkomen of indien meer soorten voorkomen, maar niet aan de eisen van klasse goed voldaan wordt.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**.

Beoordeling kruiden en faunairijk grasland

Kwalificerende soorten		Aantal vlakken						Percentage					
		16	17	18	19	20	21	16	17	18	19	20	21
planten	- Scherpe boterbloem	-	-	-	-	12		-	-	-	-	11,0%	
	- Veldzuring	-	-	-	-	10		-	-	-	-	9,2%	
	- Rode klaver	-	-	-	-	1		-	-	-	-	0,9%	
	- Vertakte leeuwentand	-	-	-	-	4		-	-	-	-	3,7%	
	- Pinksterbloem	-	-	-	-	1		-	-	-	-	0,9%	
	- Madeliefje	-	-	-	-	30		-	-	-	-	27,5%	
	- Brunel	-	-	-	-	6		-	-	-	-	5,5%	
	- Fluitenkruid	-	-	-	-	7		-	-	-	-	6,4%	
Dag-vlinders	- Kleine koolwitje	16	7	20	33	30		15,0%	6,5%	18,7%	30,9%	27,5%	
	- Klein geaderd witje	18	6	8	4	8		16,8%	5,6%	7,5%	3,7%	7,3%	
	- Kleine vuurvinder	1	1	3	1	2		0,9%	0,9%	2,8%	0,9%	1,8%	
	- Hooibeestje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Icarusblauwtje	-	1	1	2	-		-	0,9%	0,9%	1,8%	-	
	- Bruin zandoogje	-	-	1	5	3		-	-	0,9%	4,7%	2,8%	
	- Koevinkje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Dagpauwoog	5	7	6	6	9		4,7%	6,5%	5,6%	5,6%	8,3%	
	- Zwartsprietdikkopje	-	-	1	-	2		-	-	0,9%	-	1,8%	
	- Geelsprietdikkopje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Oranje zandoogje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Argusvlinder	8	4	4	4	6		7,5%	3,7%	3,7%	3,7%	5,5%	
	- Bruin blauwtje	-	-	1	5	6		-	-	0,9%	4,7%	5,5%	
	- Groot dikkopje	-	1	-	2	3		-	0,9%	-	1,8%	2,8%	
	- Kleine vos	16	21	8	14	17		15,0%	19,6%	7,5%	12,6%	15,6%	

In 2020 zijn in totaal 18 kwalificerende soorten waargenomen, waarvan 3 in >15% van het gebied. Hiermee **voldoet** kruidenrijk grasland aan de contracteisen matig.

Madeliefje komt veelvuldig voor. De andere plantensoorten zijn verspreid tot (zeer) beperkt aangetroffen in de kruidenrijke graslanden. De grasgroei was de eerste jaren nog aanzienlijk. Deze is door de beweiding afgelopen jaren afgenomen. Kruiden krijgen steeds meer ruimte zich te vestigen.

Vlinders nemen we in dit natuurtype voornamelijk waar langs sloten en nabij bosschages. De diverse waargenomen soorten vlinders komen verspreid door het gebied voor, met uitzondering van soorten waarvan maar een enkele exemplaar is waargenomen.

Uitgevoerd beheer

<i>Beheermaatregel</i>	Begraast in samenwerking met pachters
<i>Periode</i>	Tussen 1 april / 1 oktober
<i>Vrijgekomen materiaal</i>	

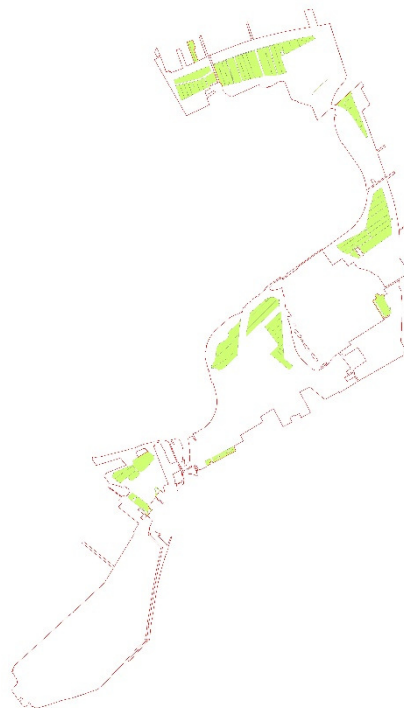
-

Ontwikkeling kruiden en faunairijk grasland 2020

In 2020 is op alle percelen samengewerkt met de pachters die ook in 2019 actief waren.

De omvang van het areaal distels in de kruiden- en faunarijke graslanden is in 2019 toegenomen. Met name in de percelen rond de waterplas zagen we een sterke toename. Daarom zijn de distels in 2020 intensiever geklepeld. Door het warme en droge voorjaar kwamen de distels laat in bloei. Tijdig klepelen om verspreiding van zaadpluis te voorkomen was mogelijk zonder dat een conflict ontstond met het broedseizoen. Na een eerste klepelronde van de distels medio juni is nogmaals geklepeld begin augustus.

Op enkele andere percelen zijn naast koeien in een lage bezetting, ook schapen mee geweid. Dit om meer diversiteit te creëren. De invloed op de vegetatie is beperkt. Deze beweiding zetten we op enkele percelen als proef dan ook door.

Benodigd beheer kruiden en faunairijk grasland 2021

De samenwerking met de pachters verloopt naar tevredenheid. Wij bieden alle pachters een verlenging aan voor het laatste contractjaar.

Op diverse percelen waar distels de overhand nemen klepelt de beheercombinatie tijdig. In beweidde percelen waar geen weidevogels broeden beoordeelt de beheercombinatie of eerder klepelen van de distels plaats kan vinden. Dit stimuleert de gras- en kruidenontwikkeling, die daarmee de distels geleidelijk kunnen verdringen.

2.2.5 Glanshaverhooiland

Contracteis glanshaverhooiland

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling glanshaverhooiland	
goed	indien 17 of meer kwalificerende soorten voorkomen, waarvan tenminste 10 op >15% van de oppervlakte van het beheertype.
matig	indien 9-16 kwalificerende soorten voorkomen of indien meer soorten voorkomen, maar niet aan de eisen van klasse goed voldaan wordt.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is voor **20 hectare goed** en voor **10 hectare matig**.

Beoordeling glanshaverhooiland

Kwalificerende soorten		Aantal vlakken						Percentage					
		16	17	18	19	20	21	16	17	18	19	20	21
planten	- Glanshaver	-	-	-	-	13		-	-	-	-	27,1%	
	- Fluitenkruid	-	-	-	-	31		-	-	-	-	64,6%	
	- Wilde peen	-	-	-	-	8		-	-	-	-	16,7%	
	- Vertakte Leeuwentand	-	-	-	-	1		-	-	-	-	2,1%	
	- Gewoon duizendblad	-	-	-	-	10		-	-	-	-	20,8%	
	- Knolboterbloem	-	-	-	-	1		-	-	-	-	2,1%	
	- Knoopkruid	-	-	-	-	1		-	-	-	-	2,1%	
	- Veldlathyrus	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Margriet	-	-	-	-	2		-	-	-	-	4,2%	
	- Echte Koekoeksbloem	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Grote vossenstaart	-	-	-	-	26		-	-	-	-	54,2%	
	- Timotheegrass	-	-	-	-	31		-	-	-	-	64,6%	
	- Kamgras	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Veldgerst	-	-	-	-	5		-	-	-	-	10,4%	
Dag-vlinders	- Kleine koolwitje	13	5	8	22	31		25,0%	9,6%	15,4%	42,3%	59,6%	
	- Klein geaderd witje	10	6	8	3	13		19,2%	11,5%	15,4%	5,7%	25,0%	
	- Kleine vuurvinder	-	-	-	4	5		-	-	-	7,7%	9,6%	
	- Hooibeestje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Icarusblauwtje	-	-	2	2	5		-	-	3,8%	3,8%	9,6%	
	- Bruin zandoogje	-	-	-	8	9		-	-	-	15,4%	17,3%	
	- Koevinkje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Dagpauwoog	3	4	1	8	13		5,8%	7,7%	1,9%	15,4%	25,0%	
	- Zwartsprietdikkopje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Geelsprietdikkopje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Oranje zandoogje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Argusvlinder	9	14	4	3	8		17,3%	26,9%	7,7%	5,8%	15,4%	
	- Bruin blauwtje	-	1	-	7	18		-	0,9%	-	13,5%	34,6%	
	- Groot dikkopje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Kleine vos	13	7	4	3	17		25,0%	13,5%	7,7%	5,8%	32,7%	

In 2020 zijn in totaal 20 kwalificerende soorten waargenomen, waarvan 13 in >15% van het gebied. Dit **voldoet** aan de contracteis goed voor glanshaverhooiland. De soortenrijkdom en spreiding in het noordelijk glanshaverhooiland is daarbij groter als het zuidelijk glanshaverhooiland.

De planten fluitenkruid, timotheegras en grote vossenstaart zijn zowel in het noordelijke als zuidelijk glanshaverhooiland sterk vertegenwoordigd. Glanshaver en wilde peen treffen we voornamelijk aan in de noordelijk ruit glanshaverhooiland, sporadisch in zuidelijk perceel in de Oostmeerpolder. Gewoon duizendblad komt in beide percelen in lage aantallen verspreid voor en veldgerst is enkel in het zuidelijk perceel aangetroffen. De (zeer) lage aantallen margriet, knolboterbloem, knoopkruid en vertakte leeuwentand zijn alle in het noordelijk perceel aangetroffen.

De algemene soorten dagpauwoog, klein geaderd witje, kleine vos en klein koolwitje treffen we gespreid aan over de 2 locaties glanshaverhooiland. Het bruin blauwtje treffen we met name in het noordelijk glanshaverhooiland aan, terwijl de argusvlinder, bruin zandoogje, icarisblauwtje en kleine vuurvlinder uitsluitend op die locatie zijn aangetroffen.

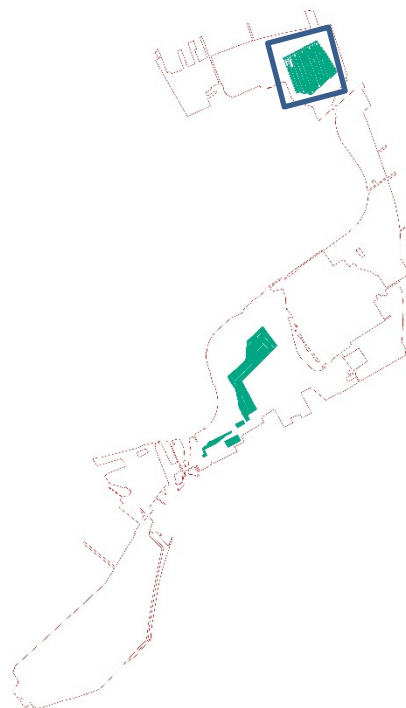
Uitgevoerd beheer

<i>Beheermaatregel</i>	maaïen
<i>Periode</i>	Tweede helft mei, juli en september
<i>Vrijgekomen materiaal</i>	Afgevoerd naar compostering. Dit wordt gedaan door een agrariër in De Groenzoom

Ontwikkeling glanshaverhooiland 2020

Op 26 mei 2020 is 50% het glanshaverhooiland in deelgebied 4 (blauw omcirkeld) vervroegd gemaaid onder strikte voorwaarden. Dit betekent dat van binnen naar buiten is gemaaid met een aangepaste snelheid en langs de perceelranden (slootranden) een strook vegetatie van minimaal 4 meter is blijven staan. In deze vegetatiestroken en de percelen die niet gemaaid zijn kunnen weidevogels met hun kuikens en hazen dekking vinden tegen vliegende predatoren zoals bijvoorbeeld kraaiachtigen en is ook hun voedsel vinden.

Voorafgaand aan de maaiwerkzaamheden heeft hierover tijdens een veldbezoek afstemming plaats gevonden met het gebruikersplatform en de natuurvereniging. De vegetatie op deze percelen bestaat uit relatief veel ridderzuring en distels en een dichte grasvegetatie. Door eerder te maaien voeren we meer massa af en krijgen zowel de ongewenste kruiden als grassen geen kans zaad te vormen en zich uit te zaaien. Hierdoor ontstaat op termijn een meer open vegetatie waarin andere kruiden zich makkelijk kunnen ontwikkelen. Afgesproken is uitgebreid te communiceren over de maaiwerkzaamheden, zowel via de gebruikelijke kanalen als door het plaatsen van borden met toelichting bij de entrees van het gebied.

Een tweede maaironde heeft plaats gevonden in augustus. In oktober is voor een derde keer gemaaid. Vervolgens vindt door schapen nabeweidings plaats.

Om de ontwikkeling van een kruidenrijke vegetatie te stimuleren is in 2018 en 2019 maaisel met uitgebloeide kruiden uitgestrooid op een perceel in het glanshaverhooiland aan de Keulseweg. De zaadplanten zijn afkomstig van de berm langs het Ruyvensepad. Het betreft de volgende planten: knoopkruid, boerenwormkruid, wilde peen, brunel, duizendblad, gewone rolklaver en rode klaver. Het betreffende perceel is bewust gekozen, omdat hier in vergelijking met de andere percelen weinig akkerdistels voorkomen en het ook het vochtigste perceel is. Begin augustus 2019 bleek deze werkwijze duidelijk zijn vruchten te hebben afgeworpen. Met name boerenwormkruid, duizendblad, knoopkruid en wilde peen stonden volop in bloei. In 2020 bleken de natte omstandigheden nadelig voor de ontwikkeling. De laagste delen kende een soortenarme begroeiing met onder andere perzikkruid. Op de overgang van nat naar droog zijn de eerder benoemde soorten in lagere bezetting wel aanwezig.

Het in deelgebied 1 gelegen glanshaverhooiland (zuidelijk) laat enige verruiging met distels en riet zien. Anderzijds zijn de delen aan de lange zijde langs de plas kort, doordat hier veel ganzen verblijven en grazen. Dit perceel is 2 keer gemaaid in juni en september.

Benodigd beheer glanshaverhooiland 2021

Het beheer uitgevoerd in 2020 zetten we op vergelijkbare wijze voortgezet. Dit betekend dat een deel weer vroegtijdig gemaaid wordt.

2.2.6 Vochtig hooiland

Contracteis vochtig hooiland

Kwaliteitsbepaling van het natuurstype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling vochtig hooiland	
goed	indien minimaal 15 kwalificerende soorten voorkomen, waarvan ten minste 9 op >15% van de oppervlakte van het beheertype.
matig	indien 8-14 kwalificerende soorten voorkomen of indien meer soorten voorkomen, maar niet aan de eisen van klasse goed voldaan wordt.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**.

Beoordeling vochtig hooiland

Kwalificerende soorten		Aantal vlakken						Percentage					
		16	17	18	19	20	21	16	17	18	19	20	21
planten	- Echte Koekoeksbloem	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Pinksterbloem	-	-	-	-	5		-	-	-	-	12,5%	
	- Gewone dotterbloem	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Brunel	-	-	-	-	4		-	-	-	-	10,0%	
	- Moerasrolklaver	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Grote ratelaar	-	-	-	-	3		-	-	-	-	7,5%	
	- Scherpe boterbloem	-	-	-	-	17		-	-	-	-	42,5%	
	- Egelboterbloem	-	-	-	-	1		-	-	-	-	2,5%	
	- Zwarte zegge	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Kale jonker	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
Dag-vlinders	- Kleine koolwitje	4	1	4	7	7		9,3%	2,3%	9,3%	16,4%	17,5%	
	- Klein geaderd witje	9	1	9	2	5		20,9%	2,3%	20,9%	4,7%	12,5%	
	- Kleine vuurvlinder	1	3	4	3	1		2,3%	7%	2,3%	7%	2,5%	
	- Hooibeestje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Icarusblauwtje	-	-	3	2	1		-	-	7,0%	4,7%	2,5%	
	- Bruin zandoogje	-	1	5	1	4		-	2,3	11,6%	2,3%	10,0%	
	- Koevinkje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Dagpauwoog	4	5	2	4	2		9,3%	11,6%	4,7%	9,3%	5,0%	
	- Oranjetipje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Zwartsprietdikkopje	-	1	-	-	-		-	2,3%	-	-	-	
	- Geelsprietdikkopje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Oranje zandoogje	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
	- Argusvlinder	1	1	1	1	3		2,3%	2,3%	2,3%	2,3%	7,5%	
	- Bruin blauwtje	1	1	-	-	2		2,3%	2,3%	-	-	5,0%	
	- Groot dikkopje	-	2	2	2	5		-	4,7%	4,7%	4,7%	12,5%	
	- Kleine vos	4	10	10	2	1		9,3%	23,3%	23,3%	4,7%	2,5%	

In 2020 zijn in totaal 15 kwalificerende soorten waargenomen, waarvan 2 in >15% van het gebied. Dit **voldoet** aan de contracteis matig voor vochtig hooiland.

De planten scherpe boterbloem, pinksterbloem en brunel zijn op beide locaties vochtig hooiland waargenomen. De grote ratelaar en egelboterbloem enkel in de Klapwijkse Knoop. Ook voor vlinders is de diversiteit in de Klapwijkse Knoop groter. Alle waargenomen doelsoorten zijn hier waargenomen. In het andere vochtige hooiland zijn de argusvlinder, bruin blauwtje, klein geaderd witje en klein koolwitje aangetroffen.

Uitgevoerd beheer vochtig hooiland

Beheermaatregel	Maaien
Periode	juni en augustus
Vrijgekomen materiaal	Afvoeren: afgevoerd naar compostering danwel als veevoer naar lokale agrariërs.

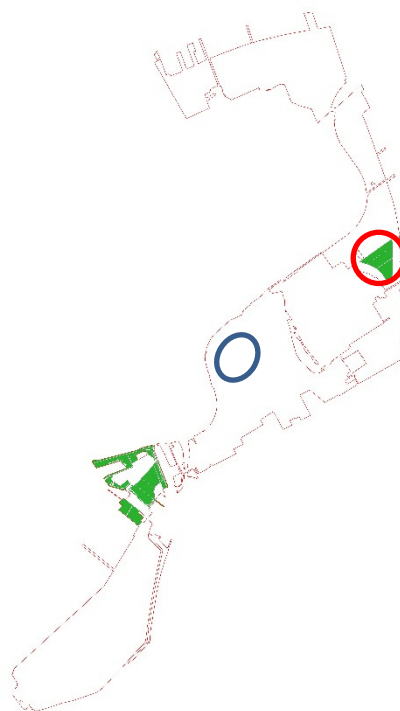
Ontwikkeling vochtig hooiland 2020

De vegetatie in de Klapwijkse Knoop bestaat hoofdzakelijk uit grassen, verspreid ontwikkelen zich kruiden. Door 2 keer per jaar te maaien en met schapen na te beweiden neemt de soortenrijkdom en populatiegrootte gestaag toe.

In het vochtig hooiland van deelgebied 2 (rood omcirkeld) troffen we op enkele locaties verdichte bodems aan, waardoor water stagneert. Dit blijkt het gevolg van werkzaamheden in het najaar van 2015. Deze werkzaamheden hebben een negatieve uitwerking gehad op de bodemstructuur. Daarom is ervoor gekozen de zuidelijke punt als moeras te gaan beheren. Rietontwikkeling die hier al plaats vond kan zich nu over dit perceel verder verspreiden.

Benodigd beheer vochtig hooiland 2021

Het beheer zetten we in 2021 op gelijkaardige wijze voort.

2.2.7 Hoog- en laagveenbos

Contracteis hoog- en laagveenbos

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling hoog- en laagveenbos	
goed	80% oppervlakte bedekt met Inheemse/Europese boom- en struiksoorten.
matig	50% oppervlakte bedekt met Inheemse/Europese boom- en struiksoorten.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**.

Kwalificerende soorten	
Vegetatie	Inheemse/Europese boom- en struiksoorten

Circa 50% van het hoog- en laagveenbos bestaat uit Inheemse/Europese boom- en struiksoorten. Andere soorten houtige vegetatie zijn niet aangetroffen. Dit **voldoet** aan de contracteis matig voor hoog- en laagveenbos.

Uitgevoerd beheer

<i>(Beheer)maatregel</i>	Spontane ontwikkeling, verwijderen uitheemse soorten
<i>Periode</i>	Dit jaar niet uitgevoerd, geen noodzaak toe
<i>Vrijgekomen materiaal</i>	Op rillen stapelen

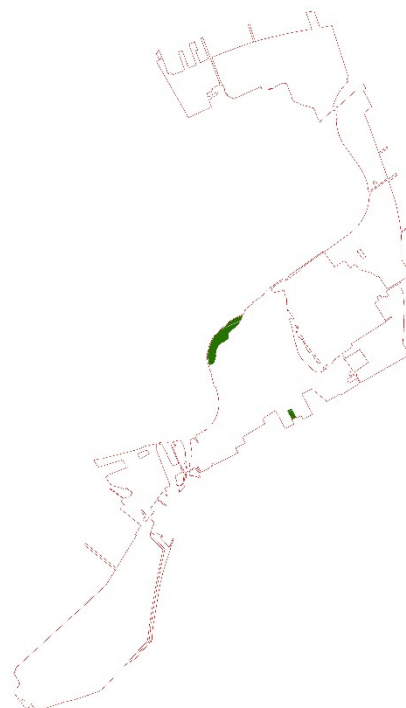
Ontwikkeling hoog- en laagveenbos 2020

Ook in 2020 is geen ontwikkeling van uitheemse soorten waargenomen. Beheeringrepen in de houtige vegetatie hebben dan ook niet plaats gevonden.

Tussen de houtige vegetatie is circa één derde van de grazige vegetatie gemaaid om de diversiteit te behouden. Maaien en afvoeren is noodzakelijk om de open delen grazige vegetatie met plaatselijk veel harig wilgenroosje en relatief veel grote kattenstaart te behouden. Deze laatstgenoemde plant is hier de belangrijkste nectarplant voor het zwartsprietdikkopje. Medio augustus is gemaaid en is het maaisel afgevoerd.

Benodigd beheer hoog- en laagveenbos 2021

In 2021 maaien we wederom een deel van de grazige vegetatie. Mede afhankelijk van de weersomstandigheden zal gezien de bodemgesteldheid wederom medio juli – augustus 1/3 gemaaid worden.

2.2.8 Diversiteit

Contracteis diversiteit

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling Diversiteit	
goed	Indien 6 of meer kwalificerende soorten voorkomen.
matig	Indien 3-5 kwalificerende soorten voorkomen.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**.

Beoordeling diversiteit

Kwalificerende soorten		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Libellen	-Bruine glazenmaker	X					
	-Glassnijder					X	
	-Vroege glazenmaker	X	X	X	X	X	
Struweelvogels	-Zanglijster		X	X	X		
	-Roodborsttapuit	X	X	X	X	X	
	-Kneu	X	X	X	X	X	
	-Blauwborst	X	X	X	X	X	
	-Patrijs	X					
	-Rietzanger	X	X	X	X	X	

In 2020 zijn in totaal 6 kwalificerende soorten waargenomen. Dit **voldoet** aan de contracteis matig voor diversiteit.

Ontwikkeling diversiteit 2020

In 2017 zijn twee poelen gerealiseerd in De Groenzoom. Eén poel aan de noordzijde van deelgebied 1, grenzend aan het Meerkoetpad/Ruyvensep pad. De tweede poel ligt in de Klapwijkse Knoop. In 2018 zijn 5 extra poelen gerealiseerd.

Ook in het droge 2020 hebben de meeste poelen geruime tijd droog gestaan. De grondwaterstanden zakken te diep weg en door de droge periodes vindt geen aanvoer van hemelwater plaats. We onderzoeken de mogelijkheid de poel bij het Meerkoetpad uit te diepen.

De aanleg van een extra poel in de Klapwijkse Knoop in gebiedje dat we samen met Rotta beheren is in voorbereiding.

Benodigd beheer diversiteit 2021

Ook in 2021 monitoren we de diversiteitsoorten.

2.3 OVERIG GROEN

Het contract stelt onder andere eisen aan de hoogte van grasvegetaties, beschadigingen en kaal oppervlak. In beheerplan deel A zijn alle eisen opgenomen. Dit beheerplan is beschikbaar via de website van De Groenzoom:

(<https://www.degroenzoom.nl/over-de-groenzoom/documenten/>)

2.4 GRASSEN

Het beheer van de kades waarop het fietspad omzoomt door bomen gelegen is, is aangepast. Werd voorheen 4 keer geklept om aan de beeldkwaliteitseisen te voldoen (hoogte vegetatie), in 2019 en 2020 is 2x 60% gemaaid en afgevoerd. Dit om de waarde voor met name insecten te vergroten. Disteldruk op deze kades is niet meer dusdanig dat volledig maaien 4x noodzakelijk is. Zichthoeken en haarden van ongewenste soorten neemt de beheercombinatie 4x mee in de klepelbeurten van de meterstroken, die wel het gevoerde beheerregiem behouden.

Recreatief gras is op drie locaties in De Groenzoom aanwezig. Beheer zet de beheercombinatie op gelijke wijze voort.

2.5 BEPLANTING

Het bosplantsoen in De Groenzoom ontwikkelt zich naar wens. Doel is om gelaagdheid, vitaliteit en diversiteit te handhaven. In 2018 is de diversiteit beoordeeld. De diversiteit zoals aangeplant is aanwezig. Omdat groepsgewijs is aangeplant is de diversiteit op enkele locaties beperkt. Door komende jaren te gaan dunnen (vlaksgewijs en/of randen) gaan we sturen op diversiteit en gelaagdheid. Door open ruimtes die ontstaan kunnen zich ook andere soorten een plek verwerven door natuurlijke ontwikkeling. Welke maatregelen daarvoor exact nodig zijn is vastgelegd in het beheerplan bosplantsoen dat in het najaar 2020 is opgesteld door een stagiair.

De bosplantsoenen dragen door hun afschermende functie bij aan de landschappelijke kwaliteit van het gebied. Het gebruikersplatform heeft verzocht deze landschappelijke kwaliteit te beoordelen. Hoe kunnen de bosplantsoenen met name aan de randen van de oude agrarische lintbebouwing bijdragen aan het versterken van de beleving van De Groenzoom. Ook andere elementen zoals rijen knotbomen en rietkragen kunnen daaraan bijdragen. In de stageopdracht is het niet gelukt dit volledig in beeld te brengen. We pakken dit in het beheerplan verder op.

De Beheercombinatie is verantwoordelijk voor boomveiligheidsonderzoek (VTA) van de solitaire bomen die verspreid door De Groenzoom zijn aangeplant. In 2020 is wederom een boomveiligheidsonderzoek uitgevoerd. Door de droge zomers zijn enkele aangeplante bomen niet aangeslagen. Deze worden verwijderd. Daarnaast staan verspreid door het gebied oudere bomen (al aanwezig voor de aanleg van De Groenzoom) van slechte kwaliteit. Dit natuurlijke proces laten we zoveel mogelijk zijn gang gaan. Op locaties waar bomen van slechte kwaliteit bij omvallen of takbreuk schade aan kunnen richten, grijpen we in.

Door wilgen om en om te knotten blijft de lijnstructuur gehandhaafd. Het snoeimateriaal is gebruikt voor takkenrillen rondom poelen en ook opgehaald door lokale partners. Verwachting was overigens dat knotten 1x per drie jaar zou volstaan, maar de nieuwigroei was dusdanig dat ervoor gekozen is in 2019 50% te knotten. In 2020 is de andere 50% geknot. Of wederom na twee jaar geknot wordt, bepalen we in de loop van 2021.

2.6 WATER EN OEVERS

Evenals voorgaande jaren zijn de watergangen in het gebied gemaaid. Over enkele watergangen blijft onduidelijkheid bestaan over de verdeling van de verantwoordelijkheden. Hierover blijft de Beheercombinatie in gesprek met gemeenten, Hoogheemraadschap van Delfland en aangrenzende particulieren.

Het gebruikersplatform heeft een advies uitgebracht over de inrichting en het beheer van de kanoroute. De beheercombinatie heeft in 2020 half juni en begin september twee keer gemaaid. Dit betreft zowel de Berkelse Vaart als de routes door De Groenzoom. De maaibeurt in september was volgens gebruikers aan de late kant. Verzoek is medio augustus te maaien en dit aan het eind van het groeiseizoen te herhalen.

Projectgroep Oppervlaktewater Kwaliteit Oostland (POKO) doet samen met een stagiair onderzoek naar de kwaliteit van het oppervlaktewater. Hiertoe zijn meerdere malen fysisch-chemische parameters gemeten en een ecologische monitoring uitgevoerd op een vaste plek in het gebied. De beheercombinatie heeft dit mede mogelijk gemaakt door hiervoor materiaal ter beschikking te stellen.

2.7 INFRASTRUCTUUR

Bij de beoordeling van de infrastructuur zijn beperkt onvolkomenheden geconstateerd. De begroeiing op halfverharde vegetatie is een aandachtspunt. Deze verharding biedt kansen voor zonnende vlinders en andere insecten. We zoeken naar mogelijkheden om verharding gedeeltelijk open te houden, zonder dat dit uiteraard de toegankelijkheid belemmert.

De Boezemweg is door veelvuldig gebruik van werkverkeer in aangrenzende gebieden beschadigd. De beheercombinatie herstelt dit in 2021 in opdracht van de gemeenten.

2.8 TERREINMEUBILAIR

De beheerder controleert het meubilair wekelijks bij zijn rondgang, zodat we onveilige objecten snel constateren. Het terreinmeubilair voldoet aan de eisen.

Uitzondering hierop vormen de land- en klaphekken. Het hang- en sluitwerk dat is toegepast blijkt onvoldoende. Het sluitwerk van de hekken van met name weides met koeien zijn verbogen. Pachters passen touw en ijzerdraad toe om de hekwerken te sluiten. Hangwerk van klaphekken is afgebroken/ uitgescheurd. Tevens hangen hekwerken scheef. Voorjaar 2020 is daarom een eerste herstelronde uitgevoerd van kleine gebreken. Tevens is een opname gedaan van grote gebreken. Over het herstel van deze gebreken zijn afspraken gemaakt met de gemeenten. Voordat vee in het voorjaar van 2021 de weides in gaat zijn deze gebreken hersteld.

2.9 CIVIELE KUNSTWERKEN

De kwaliteit van het schilderwerk van de brugleuningen is slecht. Daarnaast vindt snel algengroei op de brugleuningen plaats. Na meldingen hierover in 2016 zijn de koppen van de leuningen geschilderd, maar de verfkwaliteit is over het algemeen nog slecht.

In de Bergboezem staan drie windmolentjes die een functionele bijdrage leveren aan het peilbeheer in de Bergboezem. In 2018 zijn de molentjes aangepast. Door de hoogte van de inlaat verstelbaar te maken, kunnen de molentjes nu op verschillende niveaus bemalen. In 2020 is dit verder geoptimaliseerd in samenspraak met het gebruikersplatform. Hierdoor kan de plas-dras voor de weidevogels nauwkeuriger gestuurd worden. Tevens zijn enkele kades nabij de molentjes hersteld.

2.10 SCHOON

Wekelijks voert de beheerder een zwerfvuilronde door De Groenzoom uit. De hoeveelheid verzameld zwerfafval is beperkt, bezoekers nemen dit over het algemeen zelf mee en laten dit niet slingeren in het gebied. Daarnaast nemen wandelaars gewapend met prikstok ook regelmatig zwerfafval mee, wat de taak van de beheerder deels ontlast.

3 PROCESSEN

De werkzaamheden van Beheercombinatie De Groenzoom bestaat uit verschillende facetten die in diverse processen te vatten zijn. In hoofdstuk 2 is ingegaan op het onderhouden en ontwikkelen van alle objecten. Alle overige handelingen zoals het betrekken van bewoners en kwaliteitsbeheersing zijn in dit hoofdstuk belicht.

3.1 PROCESMANAGEMENT

3.1.1 Scopemanagement

Onderstaand zijn de gedurende de beheerperiode ingediende voorstellen tot wijziging (VTW) toegelicht. Als de Beheercombinatie de inrichting of het beheer wil wijzigen dient zij een VTW in. Hierin zijn de doelstelling, te nemen maatregelen en daarmee samenhangende kosten toegelicht. De opdrachtgever beoordeelt of dit past in de doelstellingen voor De Groenzoom en op lange termijn duurzaam in stand te houden is.

Verzoek tot wijziging 2020 (VTW)

-11 Aanpassing beheer vochtig hooiland

(Akkoord ✓)

Door de uitgangssituatie (gedeeltelijk verdichte bodem) en natuurlijke ontwikkeling (sterke ontwikkeling riet) blijkt het behalen van de gestelde doelen moeilijk. Met intensiever beheer en eenmalige maatregelen om verdichting op te heffen kan ingezet worden op het op lange termijn behalen van de doelen. Door de omstandigheden (bodem en water) blijft dit echter onzeker.

In het jaarplan 2019 is voorgesteld passend bij de omstandigheden het beheer dusdanig aan te passen dat diversiteit wordt gestimuleerd. Met deze VTW is dit geformaliseerd.

In deelgebied 2 wordt de volgende driedeling gehanteerd:

1. Vochtig hooiland

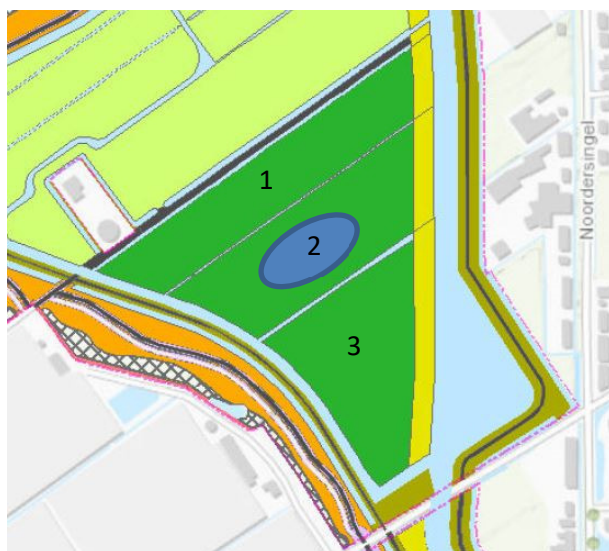
Het beheer van perceel 1 wordt niet gewijzigd. Twee keer per jaar wordt gemaaid, het maaisel wordt afgevoerd.

2. Stagnerend water

Op perceel 2 is een slecht doorlatende laag aanwezig, waardoor tot ver in de zomer water stagneert. Dit vormt een plas. Rondom groeien kenmerkende soorten zoals de zilverschoon. Uitgangspunt is dat 2 keer gemaaid wordt. Op locaties die gedurende een groot deel van het jaar nat zijn is maaien met deze frequentie niet mogelijk, hier wordt gestreefd naar een maaibeurt 1 keer per jaar. Uitgangspunt daarbij is dat structuurschade voorkomen wordt.

3. Rietvegetatie

Perceel 3 is dusdanig nat dat ook bij twee keer maaien riet zich heeft gevestigd en gestaag heeft uitgebreid. De rietvegetatie krijgt gelijkaardig beheer als de moerasvegetaties in het gebied. Eens per 3 jaar wordt het riet gemaaid. Niet het gehele perceel in één keer, maar maximaal 50% per keer. Daarnaast wordt de opslag van de elzen verwijderd.

Verzoek tot wijziging 2020 (VTW)

-12 Aanpassing beheer vochtig hooiland

(Akkoord ✓)

Grenzend aan de spoorlijn ligt in de Klapwijkse Knoop een stukje Groenzoom dat wordt onderhouden door vrijwilligers van Rotta. Deze werkgroep heeft aangegeven meerwaarde te zien in de realisatie van een poel in dit gebiedje. Poelen bieden voor amfibieën mogelijkheden zich voort te planten.

12 Inrit scouting kruist ruiterroute

(Akkoord ✗)

Afgelopen jaar is de scouting in De Groenzoom neergestreken. Onlangs hebben zij hun inrit verhard. Deze kruist het ruiterspad. Omdat de inrit door de bosschages steekt ontstaat een onoverzichtelijke situatie. Bij oversteken van wegen staan dubbele hekjes om de ruiter te waarschuwen en af te remmen (linker foto). Aan weerszijde van de inrit bij de scouting (rechter foto) plaatsen we twee hekjes, gelijk aan andere locaties in De Groenzoom.

Door de realisatie van verharde aanloopstroken is het voor de ruiters duidelijk dat het een bijzondere situatie betreft. Vooralsnog is daarom besloten geen hekjes aan te brengen.

De Beheercombinatie heeft de volgende aanvullende prijsaanbiedingen ingediend:

Prijsaanbiedingen

- 17 Winterwerkzaamheden 2020 (2020)
- 18 Herstel hekwerken (2020)
- 19 Water geven bomen (2020)
- 20 Aanpassen steigers kanoroute (2020)
- 21 Herstel Boezempad (2020)

De maatregelen die het resultaat zijn van de prijsaanbiedingen in 2019 zijn onderstaand nader toegelicht;

Winterwerkzaamheden 2020

Begin 2020 zijn diverse kleinschalige werkzaamheden uitgevoerd. Het betreft onder andere het plaatsen van palen in de kanoroute, planten van enkele bomen en herstel van hekwerken.

Herstel hekwerken

Tijdens de herstelwerkzaamheden van de hekwerken is geïnventariseerd welke grotere ingrepen nodig zijn de hekwerken weer optimaal te laten functioneren. Het betreft onder andere het vervangen van hang- en sluitwerk en grondhendels en -potten.

Water geven bomen

Nazorg van de bomen die in het plantseizoen 2018-2019 zijn geplant. Naast watergeven betreft dit ook herstel gietranden en bijmaaien rondom bomen. Alle werkzaamheden zijn naar behoefte in afstemming met gemeenten uitgevoerd.

Aanpassen steigers kanoroute

De steigers zijn niet altijd goed toegankelijk, mede door de wisselende waterstanden. De beheercombinatie heeft een aanpassingsvoorstel met prijsindicatie gedaan om toegankelijkheid te verbeteren. In overleg met gemeenten wordt gekeken naar financieringsmogelijkheden vanuit subsidie of anderszins.

Herstel Boezempad

In het Boezempad zijn op verschillende plekken gaten ontstaan, met name als gevolg van werkzaamheden door derden in de omgeving (o.a. aanleg fietspad). Voorstel is het pad dusdanig te herstellen dat gebruik door fietsers en landbouwverkeer veilig mogelijk is.

3.1.2 Keuringslogboek

Gedurende het jaar zijn conform het keuringsplan in het beheerplan voor verschillende aspecten keuringen uitgevoerd:

- Weidevogeltellingen in periode maart – juni.
- Vlinders en soorten diversiteit geteld door het gehele jaar.
- Vegetatie is beoordeeld in periode april – september, mede door 5 keer De Groenzoom gebiedsdekkend te inventariseren door een stagiair.
- De beeldkwaliteit is twee keer gemeten. In zowel juli als oktober zijn 25 meetpunten in De Groenzoom beoordeeld.

De resultaten van deze keuringen zijn verwerkt in de beoordeling van de objecten in hoofdstuk 2.

3.1.3 Risicomanagement

De risicotabel is herijkt. In bijlage 4 is deze bijgevoegd. In de tabel zijn maatregelen opgenomen om de risico's te ondervangen. De maatregelen voor de top 10 worden door de verantwoordelijk persoon in 2021 opgepakt. Risico's buiten de top 10 monitoren we ieder kwartaal. Resultaten hiervan worden in de bouwvergaderingen besproken.

Voor 2020 zijn diverse maatregelen uitgezet om de in 2019 geconstateerde risico's te beheersen. De resultaten van deze maatregelen zijn in de verantwoording van de actielijst in de jaarrapportage eisen toegelicht (hoofdstuk 7). Daarnaast zijn in deze rapportage de resultaten van diverse maatregelen toegelicht.

3.1.4 Veiligheid- en gezondheidsplan

In 2020 hebben er zich (bijna) geen ongevallen voorgedaan. Alle werkzaamheden zijn zonder gevaarlijke situaties uitgevoerd.

3.2 TECHNISCH MANAGEMENT

De Beheercombinatie voert werkzaamheden uit binnen de begrenzing van De Groenzoom zoals die is overeengekomen. Binnen dit beheergebied dragen wij er zorg voor dat het gebied toegankelijk is voor recreanten. Het volledige beheer gebeurt op basis van het bij aanvang van deze contractperiode opgestelde beheerplan.

3.2.1 Duurzaamheid

Doelstellingen betreffende duurzaamheid richten zich vooral op het beperken en nuttig hergebruiken van afvalstromen en het beperken van de uitstoot van CO₂. Dit blijven speerpunten.

Elektrisch voertuig

De beheerder heeft het gehele jaar, zowel voor werkzaamheden in De Groenzoom als woon-werkverkeer en afspraken buiten het gebied, gebruik gemaakt van zijn elektrische voertuig.

Hergebruiken en composteren

In 2020 hebben we wederom zelf gecomposteerd in het gebied. Daarnaast is maaisel door diverse agrariërs uit de omgeving afgenomen als veevoer. Tot slot is maaisel afgevoerd naar een composteringsbedrijf.

In verband met COVID-19 heeft dit jaar geen compostdag plaats gevonden. Diverse personen die bekend waren met de beschikbaarheid van compost hebben wel individueel compost afgehaald.

3.2.2 Verpachten

In 2020 is met dezelfde pachters samengewerkt als in 2019. In diverse artikelen op website en social media is aandacht besteed aan de pachters in De Groenzoom. In het openingsartikel (<https://www.degroenzoom.nl/pacht-in-de-groenzoom/>) zijn de contactgegevens van de pachters en een pachtkaart opgenomen. Hiermee kunnen bezoekers die bijzonderheden constateren opzoeken wie de pachter is en hem rechtstreeks benaderen. Ook hebben enkele pachters hun contactgegevens in het gebied aan hekwerken e.d. opgehangen, zodat ze eenvoudig te benaderen zijn.

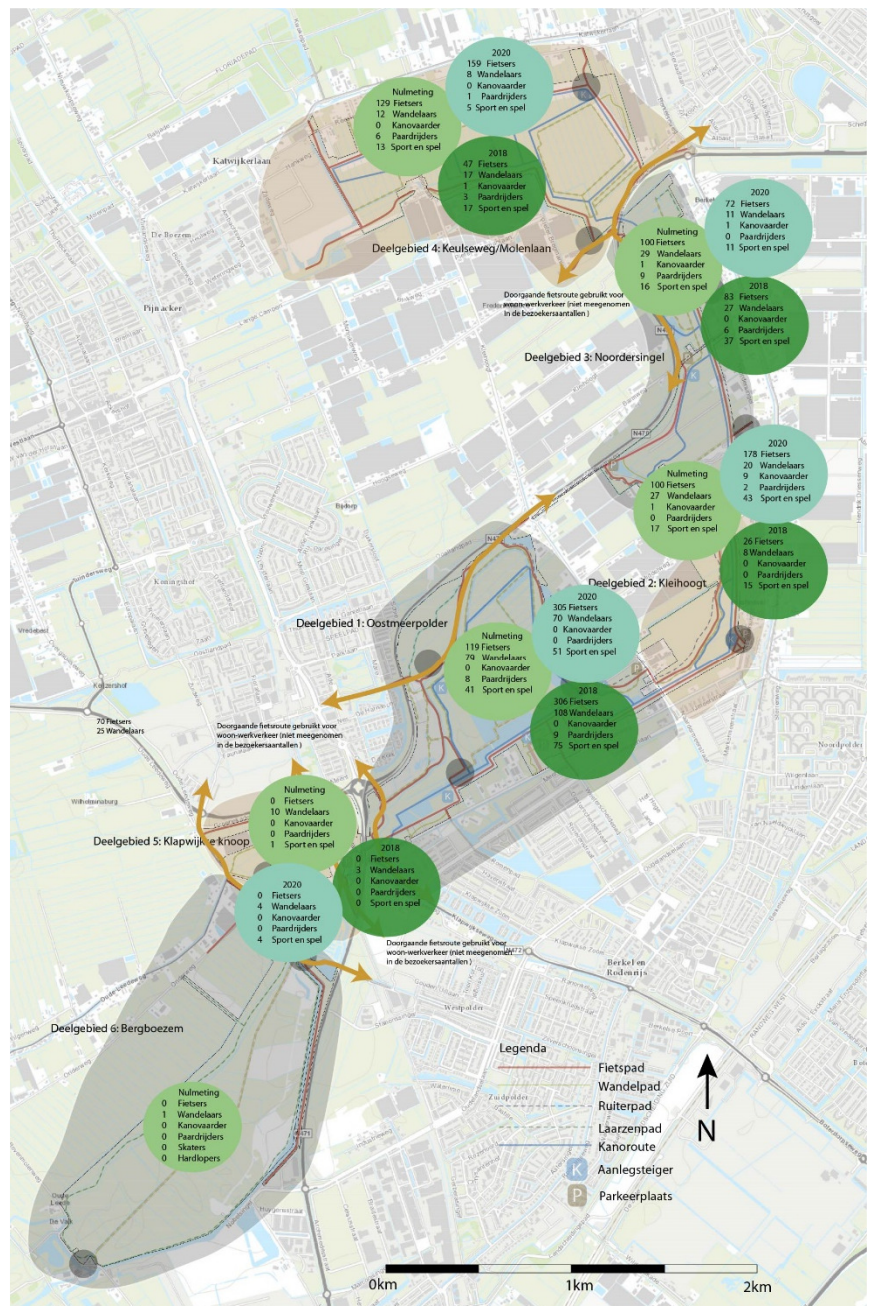
In de Bergboezem ontwikkelen zich op diverse percelen ongewenste kruiden zoals distels. In samenwerking met de pachter is op deze locaties met een klepel-zuigcombinatie gemaaid en afgevoerd. Hierover zijn afspraken gemaakt met de pachter.

3.2.3 Recreatiemonitoring

In 2016 en 2018 heeft een recreatiemonitoring plaats gevonden. In 2020 is dit herhaald. In afwijking van het beheerplan is afgelopen jaren dus niet jaarlijks maar 1 keer per 2 jaar gemonitord.

In 2016 en 2020 is de monitoring op een doordeweekse dag uitgevoerd. In 2018 was dit een weekenddag. De vergelijking 2016 – 2020 geeft dus het beste beeld van de ontwikkeling. Per activiteit en deelgebied doen zich verschuivingen voor, echter niet dusdanig dat van een grote toe- of afname gesproken kan worden.

Uit algemene bevindingen maken wij op dat de diversiteit aan recreatie toe neemt, bijvoorbeeld door de toename van het aantal vissers. Recreatie vindt veelal gespreid plaats, waardoor dit in het algemeen niet leidt tot overlast of druk op de natuurwaarden. In enkele gevallen is de druk groter, bijvoorbeeld als flamingo's De Groenzoom bevolken (januari 2020) en zowel landelijke als regionale media daar aandacht aan schenken.

3.3 OMGEVINGSMANAGEMENT

3.3.1 Gastheerschap en toezicht

In De Groenzoom staan gastheerschap en toezicht hoog in het vaandel. We vinden het belangrijk dat alle bezoekers in het gebied zich veilig en welkom voelen.

Informatiepunt

In 2020 is besloten het infopunt niet meer iedere woensdag maar enkel de eerste woensdag van de maand te openen. Het aantal bezoekers is afgelopen jaren afgenomen. De beheerder wordt steeds vaker rechtstreeks benaderd.

Meldingen

Alle meldingen die bij de Beheercombinatie zijn binnengekomen zijn genoteerd in het meldingenlogboek. Deze hebben een wisselend karakter. Glas dat is achtergelaten, een dood dier dat is aangetroffen of een kapot klaphek dat niet functioneert. De beheerder handelt deze meldingen af, zo nodig in overleg met de betrokken gemeenten.

Handhaving

De beheercombinatie treedt niet handhavend op, dat is een taak van de gemeenten. De beschikbare capaciteit is logischerwijs in 2020 vooral gericht geweest op corona. Ook in De Groenzoom is gecontroleerd op social distancing. Controles op andere facetten, zoals loslopende honden op plekken / momenten dat dat niet is toegestaan of auto's waar die niet zijn toegestaan is minder intensief geweest. Dit wordt geleidelijk weer opgepakt. Op de website is een verwijzing gemaakt naar de gemeentelijke sites om deze ongeregelheden te melden.

Activiteiten 2021

Ook in 2021 vinden op de tweede woensdag van de maand natuurwandelingen plaats. Aangezien dat het aantal bezoekers beperkt is, is het informatiepunt niet meer iedere woensdag geopend. Het informatiepunt is geopend op de eerste woensdag van de maand. Daarnaast is de beheerder op afspraak beschikbaar, zijn contactgegevens staan op de website.

3.3.2 Stimuleren lokale betrokkenheid

Voor het creëren van draagvlak en het zorgen van meer lokale kennis over het (beheer)gebied vinden wij het erg belangrijk de lokale betrokkenheid te stimuleren.

Activiteiten 2020

Als gevolg van COVID-19 is het aantal georganiseerde activiteiten in De Groenzoom in 2020 beperkter. Binnen de richtlijnen hebben we geprobeerd de ruimte te bieden voor activiteiten en ontwikkelingen.

Rotta

Een moerasgebiedje in de Klapwijkse knoop in beheer bij Rotta. In de eerste week van 2020 heeft een uitgebreide onderhoudsrondte plaats gevonden.

POkO

In 2019 waren leden van de Projectgroep Oppervlaktewaterkwaliteit Oostland (POkO) actief langs verschillende watergangen in en rond De Groenzoom. Zij controleerden de kwaliteit van het oppervlaktewater in het kader van deelname aan het Europa wijde project genaamd 'Drinkable Rivers' onder auspiciën van Waterlab van de TU Delft, Wageningen University en Wetsus in Friesland. In 2020 heeft de projectgroep nader onderzoek gedaan naar de waterkwaliteit en de ecologische waarde van de watergangen in De Groenzoom. De Beheercombinatie faciliteert met materiaal. POKO heeft samengewerkt met studenten van de Universiteit van Utrecht bij de ontwikkeling van een lesmodel.

Natuurwandeling

Op de tweede woensdag van de maand organiseert beheerder Cor Noorman natuurexcursies. Afgelopen jaren namen honderden mensen deel, dit jaar bleef dit helaas beperkt. In februari en maart konden de natuurwandeling nog doorgang vinden. Daarna is in verband met COVID-19 besloten de wandelingen af te gelasten. Tijdens de wandeling met een groep van gemiddeld 20 personen is het lastig iedereen mee te krijgen in het verhaal, als tussen alle personen 1.50 afstand gehandhaafd moet worden. Wij hebben besloten hier geen enkel risico in te lopen.

Nationale natuurwerkdag

Vanaf de aanvang van ons beheer in 2016 hebben we jaarlijks de natuurwerkdag georganiseerd. De landelijke organisatie heeft dit in 2020 helaas af moeten lassen in verband met Covid. In 2021 hopen we dat ze wel doorgang vindt en nemen wij weer deel.

Gebruikersplatform

Het gebruikersplatform voorziet gemeenten en Beheercombinatie regelmatig gevraagd en ongevraagd van advies. Wij reiken gevraagde informatie aan en lichte toe waarom bepaalde keuzes gemaakt zijn. Op verzoek van het gebruikersplatform zijn diverse vergaderingen van het platform bijgewoond. Wij ervaren een prettige en constructieve samenwerking.

Scouting

De werkzaamheden aan het nieuwe pand zijn in 2020 voortgezet. Door COVID-19 zijn feestelijke activiteiten rondom de opening niet verlopen zoals gepland.

De beheercombinatie huurt per 1 oktober een ruimte in het pand van de scouting. Dit biedt onze medewerkers de mogelijkheid ook bij slechte weersomstandigheden de mogelijkheid in het gebied te lunchen en gebruik te maken van de sanitaire voorzieningen.

Hardlopen door De Groenzoom

In de nazomer en het najaar zijn door diverse verenigingen hardloophactiviteiten georganiseerd in De Groenzoom. In enkele gevallen is De Groenzoom deels afgesloten om deze activiteiten in tijden van COVID-19 veilig te laten verlopen.

Antoni van Leeuwenhoek

In het jaarrapport 2019 spraken we al over Van Leeuwenhoek die in de huidige Groenzoom met zijn zelfontworpen microscoop in het Berkelse Meer micro-organisme ontdekte. Om hieraan een blijvende herinnering in het gebied te plaatsen denken initiatiefnemers na over een kunstwerk dat hieraan herinnert.

Activiteiten 2021

In 2021 organiseren we binnen de mogelijkheden die COVID-19 op dat moment biedt weer natuurwandelingen, een compostdag en een natuurwerkdag en werken we wederom samen met Rotta en het gebruikersplatform.

3.3.3 Communicatie omgeving

Communicatie gebeurt niet alleen in De Groenzoom zelf maar ook via de website, sociale media en (lokale) nieuwsbladen. Via de verschillende communicatiekanalen communiceert de Beheercombinatie naar de bezoekers en andere geïnteresseerden van De Groenzoom. Dit gebeurt via de volgende communicatiekanalen:

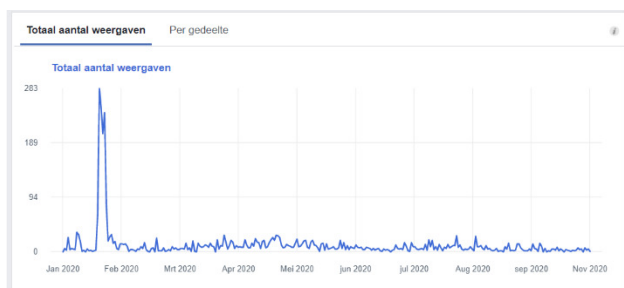
- Website (www.degroenzoom.nl)
- Twitter
- Facebook
- LinkedIn

In 2019 is een nieuwe website ontwikkeld met fraai beeldmateriaal, een pagina van het gebruikersplatform en verslagen van bezoekers. De website wordt veel gebruikt voor het plaatsen van nieuws. Het gaat onder andere om:

- Persberichten
- Aankondigingen van nieuwe evenementen
- Verslagen van evenementen door bezoekers
- Andere nieuwswaardigheden

Nieuwsitems en persberichten delen we ook via Facebook en Twitter, met een verwijzing naar de website van De Groenzoom. Daarnaast gebruiken we Twitter om korte nieuwsberichten te verspreiden over bijvoorbeeld nieuwsitems op de website, nieuwe evenementen of wijzigingen in de bereikbaarheid. In enkele gevallen sturen we persberichten ook door naar lokale media.

Het aantal volgers op Twitter nam in 2020 met 219 volgers toe tot 251 volgers. Op Facebook is het totaal aantal volgers opgelopen van 1.233 in 2019 naar 1.425 in 2020 (toename 192 volgers). (meetmoment 1 november 2020) Gedurende het bezoek van de flamingo's liet het aantal bezoeken aan onze facebookpagina een grote piek zien.

De Groenzoom
Gepubliceerd door Joris Nieuwenhuizen [?] · 24 januari ·

Kleurrijk bezoek in de Groenzoom! Sinds woensdagochtend staan, in het 'grote water' van het moerasgebied, maar liefst zeven Chileense flamingo's.

In het Zwillbrocker Venn, net over de grens met Duitsland, broedt een verwilderde populatie. Dit groepje van zeven flamingo's is hiervan afkomstig. Een van de zeven vogels wijkt af van de rest en schept verwarring onder vogelaars, dat zich het duidelijkst laat zien op Waarneming.nl. Sommigen menen in de afwijkende vogel de Europese...
[Meer weergeven](#)

DEGROENZOOM.NL
Flamingo's in De Groenzoom trekken veel bekijks - De Groenzoom

Prestaties van je bericht

1.632 Bereikte personen

394 Reacties, opmerkingen en deelacties

236 Leuk	91 Op bericht	145 Op deelacties
49 Geweldig	27 Op bericht	22 Op deelacties
6 Grappig	0 Op bericht	6 Op deelacties
2 Verbluft	0 Op bericht	2 Op deelacties
77 Opmerkingen	34 Op bericht	43 Op gedeeld bericht
24 Gedeeld	23 Van bericht	1 Op gedeeld bericht

581 Klikken op berichten

9 Fotoweergaven	153 Klikken op link	419 Overige klikken
---------------------------	-------------------------------	-------------------------------

NEGATIEVE FEEDBACK

0 Bericht verbergen

0 Alle berichten verbergen

Activiteiten 2020

Contentplanning

We informeren alle betrokkenen graag over De Groenzoom. Om de informatie via onze website en social media te stroomlijnen hebben we een contentplanning opgesteld. Hierin leggen we voor het gehele jaar vast waarover we wanneer willen communiceren. Gedurende het jaar is dit aangevuld met actuele onderwerpen.

Enquête

Door middel van een enquête hebben we evenals in 2016 en 2018 iedereen die zich betrokken voelt bij De Groenzoom de mogelijkheid geboden wat nog kansen en knelpunten in het gebied zijn. De resultaten hebben we vergeleken met voorgaande jaren. Onderstaand de belangrijkste opmerkingen. De volledige uitkomst is als bijlage bijgevoegd.

Aantal antwoorden 2016: 72

Aantal antwoorden 2018: 111

Aantal antwoorden 2020: 240

Bezoekerskenmerken

De man-vrouw verhouding van de geënquêteerde is 40-60%, ruim 90% is ouder dan 35. Een kleine 50% is tussen 35 t/m 54 jaar en circa 45% is 55 jaar of ouder. Ongeveer 1/3 van de bezoekers komt alleen, de andere bezoekers komen samen met kinderen, volwassenen of ouderen. Het merendeel van de geënquêteerde komen uit Berkel en Rodenrijs, zo'n 60%. De rest van de bezoekers komen uit de omliggende kernen zoals Pijnacker (20%), Zoetermeer (5%) en Bergschenhoek (7%).

De helft van de bezoekers bezoekt het gebied wekelijks. De ene helft van de bezoekers blijft meestal korter dan één uur, de andere helft verblijft tussen 1 en 3 uur in het gebied.

(re)Acties: De bekendheid van De Groenzoom is duidelijk groter in Berkel en Rodenrijs, we weten deze bewoners in ieder geval beter te bereiken (enquête is ook door gemeente aangekondigd, mogelijk speelt dit mee). Uitdaging is De Groenzoom ook bereikbaar te maken voor de andere omringende kernen, zowel fysiek als via communicatie.

Bereikbaarheid

Het overgrote deel van de bezoekers komt lopend, met de fiets of op de scooter naar het gebied. Buiten deze manieren komen er ook mensen met de auto, skatend of te paard naar de Groenzoom. Op het gebied van bereikbaarheid, toegankelijkheid en hoe makkelijk het gebied te vinden is wordt erg goed gescoord.

Activiteiten

Bijna 90% van de bezoekers komen naar de Groenzoom om te ontspannen, er even tussen uit te zijn of te bewegen. Dit doen ze in de vorm van wandelen of fietsen. De drie activiteiten die duidelijk de voorkeur genieten in het gebied zijn de natuur ca 30% (vogels spotten, fotograferen), sporten ca. 25% (hardlopen, skaten) en de hond uitlaten ca. 20%. Kanoën en suppen (4%) en paardrijden (5%) zijn activiteiten die ca. 10 geënquêteerde in De Groenzoom uitvoeren.

2/3 van de bezoekers van de Groenzoom gaan ook regelmatig naar andere vergelijkbare natuurgebieden om te wandelen, hardlopen of te fietsen. Maar ook bijna 1/3 van de bezoekers vindt de Groenzoom een uniek natuur-recreatiegebied.

Voorzieningen

Gemiddeld scoren de voorzieningen een ruime voldoende, namelijk een 6,9. De fietspaden zijn van erg goede kwaliteit en krijgen een score van een 8,4. De speelplekken krijgen maar net een voldoende, namelijk 5,6. Ook hondenuitlaatvelden en vliegervelden vragen met een zesje om aandacht. Naast het geven van cijfers hebben de bezoekers ook aan

kunnen geven wat verbeterpunten zijn voor de Groenzoom op het gebied van de voorzieningen.

- Een van de vaakst genoemde is het plaatsen van meer bankjes, vooral naast de wandelpaden. Ook afvalbakken bij entrees en parkeervoorzieningen zijn regelmatig benoemd.
- Paarden lopen vaak op de fiets- en voetpaden, zo komt er ook vaak paardenmest op de fietspaden waar de fietsers en wandelaars zich weer aan ergeren. Meer ruitersporen ziet men als een mogelijke maatregel.
- Een ander vaak genoemd probleem is dat de routes voor wandelaars onduidelijk zijn of slecht op elkaar aansluiten. Plaatsen van meer naambordjes en informatieborden met bijvoorbeeld een kaart. Ook digitaal zou routing duidelijk gemaakt kunnen worden.
- Honden in het gebied resulteren op verschillende manieren in reacties. Vooral duidelijke regelgeving in het gebied is een aandachtspunt.
- Ook werd het idee genoemd om een watertappunt te plaatsen.
- Er zijn weinig speelplekken aanwezig, en de grasvelden die er zijn hebben erg lang gras en zijn ongelijk.

(re)acties: De beheercombinatie is geen voorstander van afvalbakken in het gebied. Uit onderzoek blijkt dat dit juist zwerfafval aantrekt, omdat niet alles in de vak beland. De hoeveelheid zwerfafval die de beheercombinatie aantreft is beperkt, de meeste bezoekers nemen hun afval zoals het hoort netjes mee naar huis.

Routing, honden en paarden zijn bekende punten waarover we regelmatig meldingen krijgen. Stap voor stap proberen we dit te verbeteren. De gemeenten werken aan een nieuw bebodingsplan, dat geleidelijk wordt uitgerold.

Het terrein

Het terrein scoort gemiddeld een 7 van de bezoekers. De bezoekers voelen zich er veilig. Een factor waar erg slecht op gescoord wordt is de mate van aanwezigheid beschutting. Ook horizonvervuiling is een aspect waar we aandacht aan moeten geven.

Bij de vraag wat de mensen als verbeterpunt zien voor het terrein van de Groenzoom komen er duidelijk twee antwoorden naar voren:

- Meer bomen en opgaande beplanting in het gebied.
- Meer locaties om te schuilen bij neerslag en wind.

Bij de vraag *Welke ontwikkelingen zullen de kwaliteit van de Groenzoom verbeteren?* Werd aangegeven dat het verbeteren van de wandelroutes erg belangrijk is. Een kwart is voorstander van streekproducten in het gebied, eveneens een kwart voor horeca. Ruim 10% vindt kanoverhuur een verbetering.

Een overgroot deel van de bezoekers ervaart de drukte in het gebied als goed (gezellig) of Voldoende (prima). 10% vindt het te druk, 2 personen ervaren overlast.

Als rapportcijfer over het algemeen krijgt het natuur- recreatiegebied de Groenzoom een dikke 8. Slechts 1 geënquêteerde geeft het gebied een onvoldoende (5).

Betrokkenheid

Ongeveer de helft van de bezoekers is bekend met Beheercombinatie de Groenzoom.

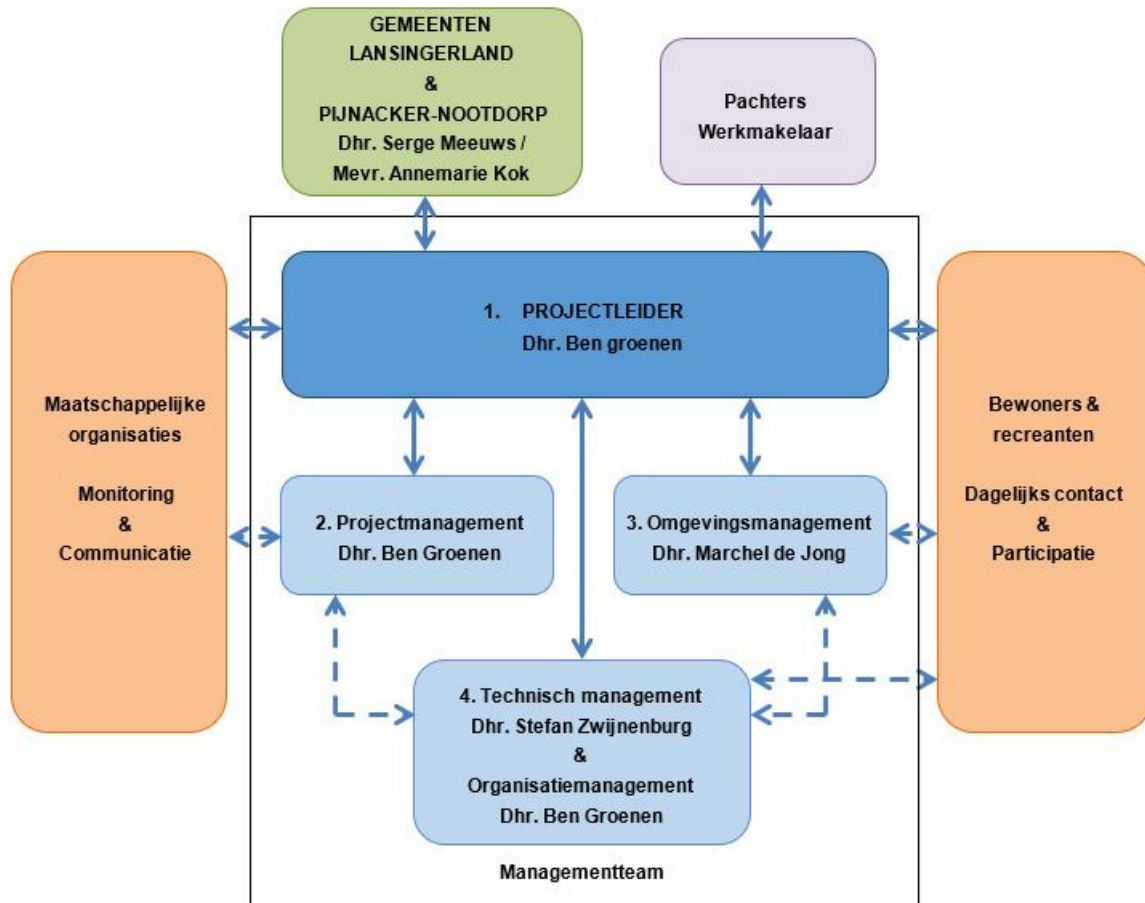
De activiteiten georganiseerd door de Beheercombinatie kennen een wisselende bekendheid. 1/3 van de bezoekers is bekend met de natuurwerkdagen die georganiseerd worden, een aantal hebben zelfs al ooit deelgenomen. Meer dan 60% van de bezoekers is bekend met de gebiedsexcursies die georganiseerd worden.

Het gebruikersplatform is bij 20% van de respondenten bekend.

3.4 ORGANISATIEMANAGEMENT

3.4.1 Organisatie

De managementteam van de opdrachtnemer is in 2020 ongewijzigd.

Stabiele factor die in alle facetten ondersteunt is beheerder Cor Noorman. Hij is dagelijks in het gebied aanwezig. Zowel in monitoring van de ontwikkeling (o.a. vlindermonitoring, ganzentelling), het beheer van het gebied (o.a. verwijderen zwerfafval, trekken wilgen, begeleiden maaiwerkzaamheden) als gastheerschap (natuurwandelingen, inlooppunt, aanspreekpunt) is Cor de spin in het web.

Daarnaast ondersteunen de rentmeester, ecooloog en beheertechnische medewerkers het managementteam. Zowel rentmeester als ecooloog zijn vanaf 2016 bij het project betrokken.

3.4.2 Social return

Voor het beheer van De Groenzoom hebben wij de verplichting om aan de SROI-invulling van 5% van de aanneemsom te voldoen: € 15.417,-, per jaar. Dit proces is samen met de ambtenaar van de gemeente Lansingerland in 2016 voorspoedig doorlopen, waardoor per 14 maart 2016 drie SROI-kandidaten werkzaam waren in De Groenzoom. Door de vaste aanstellingen die hieruit voortgekomen zijn voldoet de Beheercombinatie aan de social return verplichting van de totale € 92.502,- over 6 jaar.

3.4.3 Externe inzet

In 2020 zijn meerdere stagiaires in De Groenzoom actief geweest. Alle vanuit een groene achtergrond, maar wel met een verschillend niveau.

Universitair studente Alyssa van der Linden heeft onderzoek gedaan naar kleine marterachtigen in De Groenzoom. Daarbij zijn verschillende lokstoffen getest om de aanwezigheid van wezel, hermelijn en bunzing in De Groenzoom te onderzoeken.

HBO-er Arie Ebbenhorst heeft de vegetatie in De Groenzoom intensief gemonitord. In 5 ronden heeft hij heel De Groenzoom doorkruist. Daarbij is de verspreiding van doelsoorten en diverse waardplanten van vlinders toevertrouwd aan te tablet. Deze gegevens zijn mede gebruikt voor beoordeling van de diverse natuurtypen in deze rapportage.

MBO-er Gijs Greeve heeft een beheerplan gemaakt voor het bosplantsoen komende 10 jaar. Met name aan de randen van het gebied staan afschermd beplantingen. Verspreid zijn daarnaast enkele bosjes aanwezig. Voor al deze elementen geldt dat we ecologische waarde willen behouden en vergroten. De beheermaatregelen die Gijs heeft uitgewerkt gaan hier komende jaren aan bijdragen.

BIJLAGEN

Bijlage 1	Waargenomen soorten (excl. doelsoorten)
Bijlage 2	VTW's tot en met 2019

Bijlage 1 Waargenomen soorten 2020 (excl. doelsoorten)

Aalscholver	Grasbij	Kneu	Smelleken
Aardhommel	Grasmus	Knobbelzwaan	Smient
Akkerhommel	Grauwe Gans	Koekoek	Snoek
Baardman	groene kikker (soort onbepaald)	Kokmeeuw	Snor
Bergeend	Groene Specht	Kolgans	Sperwer
Blauwborst	Groenling	Konijn	Spotvogel
Blauwe Reiger	Groenpootruiter	Koolmees	Spreeuw
Boerenzwaluw	Grote Bonte Specht	Kraanvogel	Sprinkhaanzanger
Bokje	Grote Canadese gans	Krakeend	Staartmees
Bontbekplevier	Grote Gele Kwikstaart	Kramsvogel	Steenhommel
Bonte Strandloper	Grote Karekiet	Kuifeend	Steltkluit
Boomhommel	Grote keizerlibel	Lantaarntje	Tafeleend
Boomkruiper	Grote Lijster	Lepelaar	Tapuit
Bosrietzanger	Grote Mantelmeeuw	Meerkoet	Temmincks Strandloper
Bosruiter	Grote Zilverreiger	Merel	Tjiftjaf
Braamsluiper	Grutto	Nachtegaal	Torenavalk
Brandgans	Haas	Nijlgans	Tuinbladsnijder
Bruine Kiekendief	Halsbandparkiet	Nonnetje	Tuinfluit
Bruine kikker	Havik	Oeverloper	Tureluur
Buidelmees	Heggenmus	Oeverzwaluw	Visdief
Buizerd	Hermelijn	Ooievaar	Vos
Cetti's Zanger	Holenduif	Paapje	Vroege glazenmaker
Chileense flamingo	Houtduif	Parkbronsgroefbij	Waterhoen
Dodaars	Houtpantserjuffer	Pijlstaart	Waterpieper
Dwergmeeuw	Houtsnip	Platbuik	Waterral
Dwergmuis	Huiskat	Porseleinhoen	Watersnip
Egel	Huismus	Purperreiger	Wezel
Eikenprocessierups	Huisspitsmuis	Putter	Wilde Eend
Ekster	IJslandse Grutto	Regenwulp	Winterkoning
Fazant	IJsvogel	Rietgors	Wintertaling
Fitis	Kauw (spermologus)	Rietzanger	Witgat
Fuut	Kemphaan	Roerdomp	Witte Kwikstaart
Gaai	Kerkuil	Roodborst	Wulp
Geoorde Fuut	Kievit	Roodborsttapuit	Zilverplevier
Gewone geurgroefbij	klein geaderd witje	Rosse stekelstaart	Zwarte Kraai
Gewone oeverlibel	Kleine Karekiet	Rouwkwikstaart	Zwarte Ruiter
Gewone sachebij	Kleine Mantelmeeuw	Scholekster	Zwarte Stern
Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	Kleine Plevier	Schubkarper	Zwartkop
Glassnijder	Kleine Zilverreiger	Slechtvalk	Zwartkopmeeuw
Goudplevier	Kluit	Slobeend	

Nb Dit overzicht pretendeert niet volledig te zijn.

-1 Aanleg struweelbeplanting en broeihoop

(Akkoord ✓)

In het kader van de natuurwerkdag 2016 is op het eiland Meerweg (zoekgebied lokale betrokkenheid) struweelbeplanting aangebracht met betrokken vrijwilligers en een broedhoop voor onder meer de Ringslang aangebracht.

Dit heeft als doel:

- Het vergroten van de lokale betrokkenheid bij De Groenzoom;
- Het betrekken van de natuurverenigingen bij het beheer van De Groenzoom;
- Het vergroten van de bekendheid van het gebied;
- Meer biodiversiteit en beleving in het gebied.

-2 Aanleg paddenpoelen en kleinschalige aanplant

(Akkoord ✓)

Sinds april 2016 is de Beheercombinatie De Groenzoom Vof beheerder van natuur- en recreatiegebied De Groenzoom in de gemeenten Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp. In het kader van het onderliggende contract en de daarin genoemde EMVI-toezegging voor het graven van twee poelen in 2016 en de daarbij behorende kleinschalige aanplant.

Dit heeft als doel:

- Toename van de diversiteit van zowel flora als fauna in het gebied;
- Toename van de belevingswaarde voor bezoekers;
- Het realiseren van een nieuw type waterpartij, stilstaand water;
- Kansen benutten voor educatie mogelijkheden.

-3 Realiseren takkenril

(Akkoord ✓)

In het voorjaar van 2017 is aan de bloemrijke dijk aan de N470 een poel gerealiseerd. Honden blijken de poel in te lopen, waardoor verstoring plaatsvindt. In de winter van 2017 zijn in De Groenzoom wilgen geknot. De vrijgekomen twijgen zijn gebruikt om de poel af te schermen door een vlechtheekwerk te realiseren.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Poel beschermen tegen inloop van honden;
- Realiseren zonplek voor vlinders;
- Vergroten belevingswaarde en betrokkenheid omgeving door hekwerk samen met belangstellenden te realiseren.

-4 Branden halfverharde paden deelgebied 4

(Afgewezen X)

De halfverharde paden in deelgebied 4 groeien langzaam dicht met grassen en kruiden omdat de betreding beperkt is. Dit is conform contract toegestaan. De ecologische waarde van het gebied neemt hierdoor echter af. Ook de toegankelijkheid komt uiteindelijk in het geding.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Zonmogelijkheden voor vlinders te behouden;
- Broedmogelijkheden kleine plevier te behouden;
- Toegankelijkheid van het gebied te waarborgen.

X Het voorstel is afgewezen omdat dichtgroei onderdeel is van het contract. Grootschalig beheersen van de gras-kruiden op de vegetatie is ongewenst, ook vanwege de meerkosten die daarmee samenhangen. Voorstel is pleksgewijs te bekijken hoe fauna bevordert kan worden.

-5 Aanleggen vlinderidylle

(Akkoord ✓)

Vlinders en bijen hebben bloemen nodig om nectar en stuifmeel te kunnen vinden en daarmee te overleven. Helaas hebben vlinders en bijen het moeilijk omdat er nog zo weinig bloemrijke plekken zijn. Dankzij Idylle komt hier verandering in. De Vlinderstichting en de Nederlandse Bijenhoudersvereniging leggen samen met veel vrijwilligers idylles aan voor meer kleur in het landschap. Grote bloemrijke plekken in de stad, het buitengebied of langs sloten of wegen. Heerlijke plekken om te wandelen en te genieten.

Ook in De Groenzoom willen wij graag invulling geven aan dit mooie initiatief. Zowel in De Groenzoom in de ruige parkzone nabij de N470 als in de bebouwde omgeving van Pijnacker wordt een idylle gerealiseerd. Realisatie vindt plaats in samenwerking met de vlinderstichting.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Het areaal bloeiende vegetatie in De Groenzoom te vergroten;
- De aantrekkingskracht van vlinders op De Groenzoom verder te vergroten.

-6 Verplaatsen van Landhek

(Afgewezen X)

Op de noordelijke dijk van de bergboezem is nabij molen De Valk vanaf de Molenweg afgelopen voorjaar een nieuw fietspad gerealiseerd. Een deel van de dijk was uitgerasterd, waarbij een landhek toegang bood tot de dijk en het laarzenpad. Dit raster en landhek hebben door de aanleg van het fietspad geen functie meer.

Zowel door pachters als het gebruikersplatform is aangegeven dat nabij de oostelijke entree een hek wenselijk is om percelen van elkaar te scheiden. Dit gebeurt nu met een stalen hek van een pachter. Door het plaatsen van het landhek is het laarzenpad over de dijk permanent toegankelijk. Voorstel is het landhek te verplaatsen.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Het verwijderen van een landhek zonder functie;
- Het realiseren van een functionele afscheiding tussen twee percelen die bij twee verschillende pachters in gebruik zijn;
- Het verbeteren van de toegankelijkheid van het laarzenpad op de dijk rondom de Bergboezem.

-7 Verwijderen van duiker

(Afgewezen X)

De duiker in de aanvoersloot naar windmolentje 1 in de Bergboezem is beschadigd en verzakt. De wateraanvoer stagneert daardoor. De duiker heeft op deze locatie een beperkte functie voor het beheer en de pachter. Ook het hoogheemraadschap staat positief tegenover het verwijderen van de duiker.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Kapotte duiker uit de Bergboezem te verwijderen
- De doorstroming richting windmolentje 1 te verbeteren.

-8 maaibeheer ruw gras in relatie tot beeldkwaliteitseisen (Akkoord ✓)

Het onderhoud van het beheertype ruw gras vindt plaats op basis van beeldkwaliteitseisen. Afwijkingen hierop worden met een onderhoudsfrequentie van 4x per jaar maaien / klepelen voorkomen. De ecologische potentie die het ruwe gras op diverse locaties in De Groenzoom heeft wordt door dit beheer echter niet ten volle benut.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Behouden beeldkwaliteit als uitgangspunt voor maaifrequentie op intensief gebruikte locaties ten behoeve van beleving en veiligheid;
- Toepassen sinusbeheer op extensief gebruikte locaties en overhoeken om diversiteit vegetatie te vergroten voor insecten, vogels en kleine zoogdieren;
- Beschadiging aan bomen voorkomen door niet bij te maaien.

-9 Realiseren poelen

(Akkoord ✓)

Een EMVI-toezegging die is gedaan, is het realiseren van 2 – 5 poelen in de periode 2017-2018 op basis van de bevindingen van de eerste poelen, gerealiseerd in 2017. Gezien de trage ontwikkeling van de vegetatie in deze poelen is ons voorstel bestaande laagtes en watertjes op te waarderen tot poel. Verspreid in het gebied hebben wij 5 toekomstige poelen aangeduid die nu al een rijke vegetatie kennen en gedeeltelijk verruigd zijn. Deze poelen maaien we gefaseerd. Indien nodig verwijderen we de sliblaag en / of diepen we de poelen uit.

De kades in De Groenzoom worden op beeld onderhouden, de maximale hoogte van kruiden en grassen is in het contract vastgelegd. In de periode na aanleg ontwikkelde zich op de kade veel distels. In het eerste jaar is sinusbeheer klepelen toegepast. Omdat de distels hierbij tot bloei kwamen en het pluis overlast gaf is in 2017 en 2018 het gehele areaal kade 4 keer geklepeld. Hierdoor kreeg de vegetatie beperkt de mogelijkheid om tot bloei te komen. Hiermee waren de mogelijkheden om te foerageren en schuil- en overwinteringsmogelijkheden te vinden voor bijen beperkt.

Klepelen heeft een negatief effect op bijen. Doordat de beplanting kapot geslagen wordt, worden bijen en andere insecten die zich in de vegetatie bevinden gedood. Daarnaast blijft het maaisel liggen, waardoor de bodem wordt verrijkt. Daardoor ontstaat een soortenarme vegetatie met weinig bloeiende soorten.

Doelstelling is de soortenrijkdom te vergroten, meer bloeiende voedselplanten voor bijen tot ontwikkeling te laten komen en de overwinteringsmogelijkheden door overstaande beplanting te vergroten. Dit doen we door 2 keer per jaar een deel van de vegetatie te maaien en het maaisel af te voeren.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- De beheercombinatie voert 2 maaibeurten uit in juni/juli en september, bij beide maaibeurten wordt 60% van het areaal gemaaid.
- Smalle stroken (tot circa 8 meter) worden gefaseerd gemaaid (eerste ronde zuid, tweede ronde noord), brede stroken worden middels sinusbeheer onderhouden
- Het maaisel wordt afgevoerd.

De Beheercombinatie heeft ten behoeve van dossiervorming de volgende brieven ingediend met meldingen over bijzonderheden / afwijkingen:

Informatiebrieven

- 1 Ontwikkeling Glanshaverhooiland en Vochtig hooigrasland (2016)
- 2 Gevolgen inunderen Bergboezem (2016)
- 3 Achtergebleven zakbakens in het gebied (2016)
- 4 Ondeugdelijk hang- en sluitwerk en te ondiepe kanoroute (2016)
- 5 Geconstateerde illegale beweiding Molenlaan (2016)
- 6 Onderhoudstoestand witte bruggen (2016)
- 7 Advisering nollen Klapwijkse knoop (2017)

De Beheercombinatie heeft de volgende aanvullende prijsaanbiedingen ingediend:

Prijsaanbiedingen

- 1 Offerte herstel opleverpunten bij ingebruikname door beheerder (2016)
- 2 Offerte verwijderen zakbakens en palen in het gebied (2016)
- 3 Offerte verwijderen grof zwerfafval uit sloot (2016)
- 4 Bomen water geven vanaf medio juli (laat gezien weersomstandigheden), laanbomen op kades, op regie (2016)
- 5 Combinatieweg herstellen (2017)
- 6 Aanbrengen afschermd beplanting achter woonhuis nabij parkeerplaats Meerweg (2017)
- 7 Omvormen stobbenwal onderdoorgang N471 (2018)
- 8 Vervangen bomen laanbeplantingen fietspad op kade (2018)
- 9 Fysieke maatregelen hondenbeleid in De Groenzoom (2018)
- 10 Herplant 112 solitaire bomen verspreid over De Groenzoom (2019)
- 11 Werkzaamheden herstel lindes kades deelgebied 4 (2019)
- 12 Proef herstel hang- en sluitwerk (2019)
- 13 Diverse werkzaamheden bomen kades (2019)
- 14 Water geven aangeplante bomen 2018/ 2019 (2019)
- 15 Nulbeurt Middelweg 23 (2019)
- 16 Klapwijkse Knoop (2019)